

TOIMINTAKERTOMUS

v. 2017

LAHDEN
ENSI- JA TURVAKOTI RY

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TOIMINNAN TARKOITUS, ARVOT JA TOIMINTA-MUODOT	3
2.	VUOSI 2017	7
3.	VAUVAPERHETYÖ	9
3.1	Ensikoti	9
3.2	Vauvaperhetyön Avopalvelut	12
3.2.1	Baby Blues –toiminta	12
3.2.2	Päiväryhmä Peukaloinen	15
3.2.3	Perhetupa	17
4.	PERHEVÄKIVALTA– JA KRIISITYÖ	21
4.1	Turvakoti	21
4.2	Perheväkivaltatyön Avopalvelut	24
4.2.1	Avokriisityö	24
4.2.2	Jussi-työ®	27
4.2.3	Lapsityö	30
4.2.4	Turvallisten perheiden Päijät-Häme –toiminta (TPPH-toiminta)	33
4.4	Nettiturvakotitoiminta	36
5.	PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN	36
5.1.	Alvari-perhetyö®	37
5.2	Tapaamispaikka	39
5.3	Ero lapsiperheessä	41
5.4	Mieskaveritoiminta®	45
6.	TYÖRYHMÄT	48
6.1	Kansalais- ja vapaaehtoistoiminta (KAVA)	48
6.1.1	Tapahtumat ja koulutukset	50
6.2	Vauvaperhetyöryhmä	51
6.3	Lapsityöryhmä	51
6.4	Työsuojelutoimikunta	52
6.5	Vastuutiimi	53
7.	KEHITTÄMINEN, UUDET HANKKEET, YHTEISTYÖ JA VERKOTTUMINEN	54
8.	HENKILÖKUNTA	63
9.	KOULUTUS	64
10.	HALLINTO JA YHDISTYSTYÖ	64
11.	TIEDOTUS JA MARKKINOINTI	65
12.	TALOUS	66
13.	KOOSTE ASIAKASTYÖSTÄ V. 2017	69

1. TOIMINNAN TARKOITUS, ARVOT, ORGANISAATIO JA TOIMINTAMUODOT

Ensi- ja turvakotien liitto on kansalaisjärjestö, jonka tarkoituksena on turvata lapsen oikeus suotuisiin kasvuolosuhteisiin ja turvalliseen kehitykseen, tukea vanhemmuutta ja perhettä sekä ehkäistä perheväkivaltaa.

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksenä **Lahden ensi- ja turvakoti ry** tuottaa paikallisesti ja alueellisesti laadukasta järjestölähtöistä palvelua ja kehittää sitä ajan haasteet huomioiden. Kansalaisjärjestönä yhdistys tarjoaa foorumin vapaaehtoisuudelle ja vertaistuelle. Aktiivisena toimijana se tarjoaa Päijät-Hämeen kuntien käyttöön oman asiantuntemuksensa. Erityisosaamisellaan se on liiton jäsenyhdistyksenä mukana valtakunnallisessa vaikuttamisessa ja palvelujen kehittämisessä. Kumppanuuksien ja verkostojensa kautta yhdistys tekee työtä alueellisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakentamiseksi.

Yhdistyksen toiminnan erityisosaamisen painopisteet:

- vauvaperhetyö
- perheväkivaltatyö
- perhetyö ja eroauttaminen

Yhdistyksen toiminta on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa lastensuojelutyötä, jossa painottuu vanhemman ja lapsen varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen, kriisityö, väkivallan katkaisu- ja ehkäisytyö sekä eroauttaminen. Työmuodot ovat laajentuneet erityisesti avopalveluiden suuntaan.

ARVOT

☞ Osallisuus ☞ Turvallisuus ☞ Oikeudenmukaisuus ☞ Inhimillisyys ☞ Rohkeus

Osallisuus

Jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa itseä koskevaan päätöksentekoon, yhteisöönsä ja yhteiskuntaan. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten ja niiden, joilla on vähemmän resursseja, mahdollisuuteen osallistua. Palveluissa ja tuen piirissä olevat ihmiset otetaan aktiivisina toimijoina mukaan ja rakennetaan heille väyliä tulla aktiivisina kansalaisina ja kokemusasiantuntijoina mukaan toimintaan ja sen kehittämiseen.

Turvallisuus

Turvallisuus tarkoittaa toiminnassa luotettavuutta, osaamista ja ammattitaidon jatkuvaa ylläpitämistä. Tukea ja palveluja tarjoavat tilat ovat fyysisesti turvallisia ja yhteisöllisiä. Lasten turvallisuudesta huolehditaan erityisesti. Turvallisuus tarkoittaa myös luottamuksellista ilmapiiriä ja keskinäisen luottamuksen sekä yhteisöllisyyden rakentamista.

Oikeudenmukaisuus

Kaikkia toiminnassa mukana olevia kohdellaan oikeudenmukaisesti, yhdenvertaisesti ja jokaisen erilaisuutta kunnioittaen. Se tarkoittaa mahdollisimman yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan rakentamista. Oikeudenmukaisuuteen kuuluu myös se, että erityistä tukea tarvitsevien tilanne otetaan erityisesti huomioon ja tarjotaan riittävän tiiviit ja pitkäkestoiset kuntoutumisajat voimaantumisen mahdollistamiseksi.

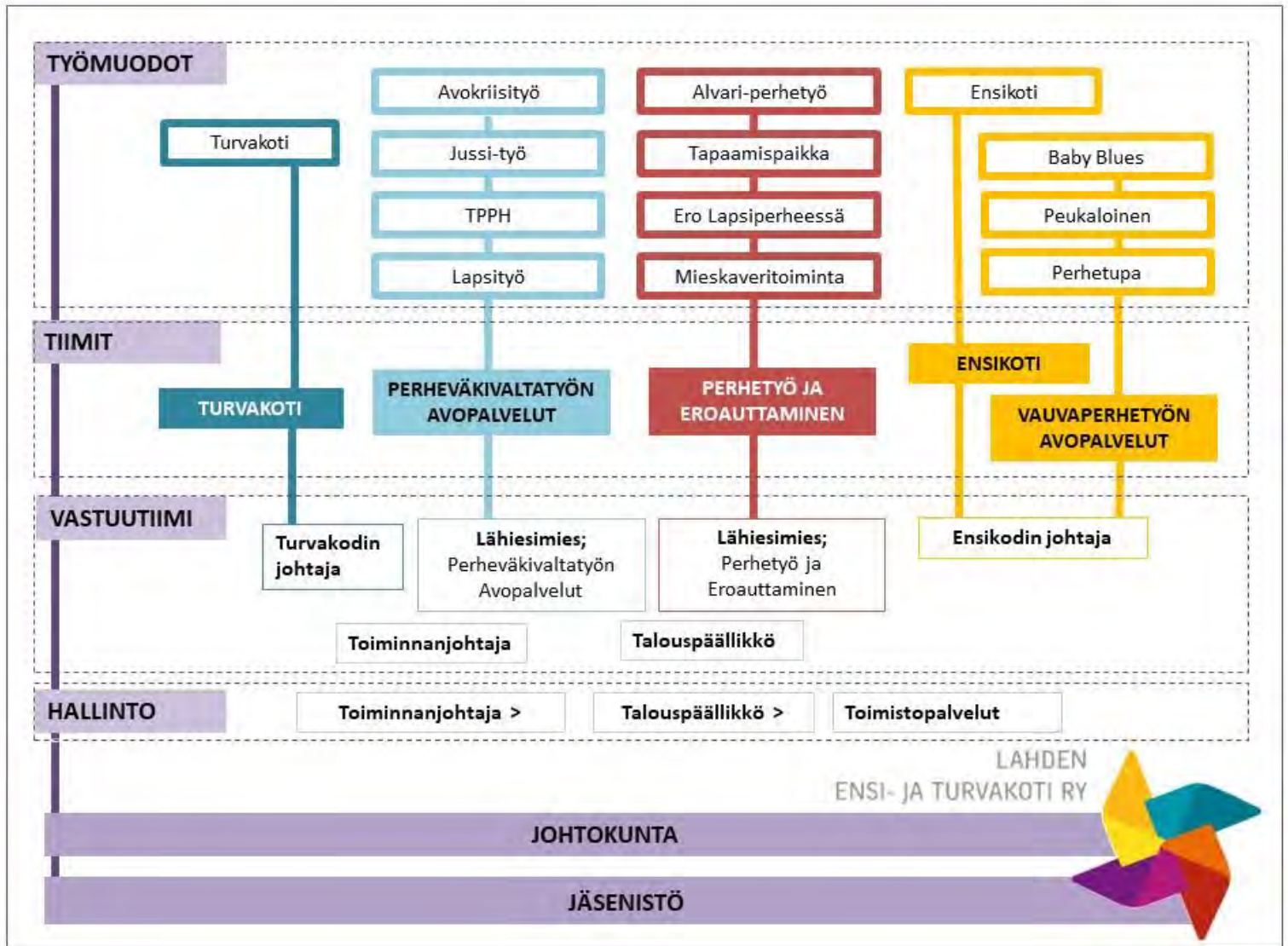
Inhimillisyys

Uskomme ihmiseen ja muutoksen mahdollisuuteen yksilö-, yhteisö- ja yhteiskunnan tasolla. Tunnistamme keskeneräisyyden sekä jatkuvan oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuden. Erilaisuus ja kulttuurien moninaisuus on rikkaus arkisessa työssämme. Kunnioitamme toisiamme ja toistemme ihmisarvoa, vaikka emme hyväksyisikään toisen tekoja. Asetamme tavoitteemme suhteessa voimavaroihin. Toimimme yhdessä toisiamme tukien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Rohkeus

Rohkeus tarkoittaa ennakkoluulottomuutta ja valmiutta nostaa yhteiskunnassa vaiettuja ja vaikeina pidettyjä asioita esille ja vaikuttaa niihin. Se on hyvää ennakointia, heikkojen signaalien tunnistamista ja edellä kävijyyttä. Se tarkoittaa asettumista haavoittavissa olosuhteissa elävien lasten, nuorten ja perheiden rinnalle ja toimimista yhdessä heidän kanssaan heidän asemansa parantamiseksi. Yhteistyössä yhdistysten kanssa ja työyhteisössä se tarkoittaa tilaa erilaisille näkemyksille sekä mahdollisten ristiriitojen ja jännitteiden kääntämistä kehittymisen voimaksi.

ORGANISAATIO

YHDISTYKSEN TYÖRYHMÄT

Kansalais- ja vapaaehtoistoiminta (KAVA)

Vauvaperhetyöryhmä

Lapsityöryhmä

Työsuojelutoimikunta

Vastuutiimi

TOIMINTAMUODOT:

VAUVAPERHETYÖ

ENSIKOTI (v. 1952 -)

Ensikodissa odotusaikana tai pienen vauvan kanssa asuville tukea vanhemmuuteen ja arkielämässä selviytymiseen.

VAUVAPERHETYÖN AVOPALVELUT

BABY BLUES (v. 1993 -)

Raskausaikana sekä synnytyksen jälkeen tukea ja ohjausta vanhemmuuteen ja varhaiseen vuorovaikutukseen äideille ja perheille, joissa vanhemmat ovat uupunut tai masentuneita.

Doula-synnytystukihenkilötoiminta
Äideille ja vanhemmille.

Unirytmitys

Tukea vanhemmille vauvan kolmen vuorokauden unirytmitysjaksolla Perhetuvalla.

PÄIVÄRYHMÄ PEUKALOINEN (v. 1996 -)

Tukea vauvan (0-2 v.) ja vanhemman väliseen varhaiseen vuorovaikutukseen, vanhemmuuteen sekä arkielämän sujumiseen päiväryhmätoiminnan avulla.

PERHETUPA (v. 2007 -)

Kohtaamisen ja yhdessä olemisen paikka kaikille vauva- ja pikkulapsiperheille. Avoin päivätoiminta mahdollistaa vertaistuen ja yhteisöllisyyden toteutumisen. Perhetupa tarjoaa myös lastenhoitoa ja tilat omatoimisille ryhmille.

PERHEVÄKIVALTATYÖ

TURVAKOTI (v. 1985 -)

Turvaa ja tukea tarjoava päivystävä kriisipalvelu-yksikkö koko perheelle perheväkivalta tai sen uhka –tilanteissa.

Turvakotiin tulleiden lasten kanssa tehdään lapsityötä.

PERHEVÄKIVALTATYÖN AVOPALVELUT

AVOKRIISITYÖ (v. 1997 -)

Korjaavaa ja ennaltaehkäisevää avotyötä naisille perheväkivaltatilanteissa.

JUSSI-TYÖ® (v. 1994 -)

Apua miehelle, jonka perheessä tai lähi-suhteessa on väkivaltaa tai sen uhkaa.

LAPSITYÖ (1.10.2017 -)

Apua perheväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneelle lapselle sekä kriisittä selviytymisvaiheessa.

TURVALLISTEN PERHEIDEN P-HÄME (v. 2009 -)

Perheen ja sen lähipiirin huomioivan turvallisuustyön toimintamallien kehittäminen ja juurruttaminen.

PERHETYÖ JA EROUTTAMINEN

ALVARI-PERHETYÖ® (v. 1989-)

Lapsiperheille kotiin annettavaa pitkäkestoista ja tiivistä tukea. Työ toteutetaan yhdessä toimien ja vuorovaikutuksessa perheen ja sen eri verkostojen kanssa.

TAPAAMISPAIKKA (v. 1985 -)

Tarjoaa erillään asuvalle lapselle ja vanhemmalle mahdollisuuden valvottuun tapaamiseen turvallisessa ympäristössä.

ERO LAPSIPERHEESSÄ

(v. 2011-2013 proj., jatkorah. v. 2014-2015, toiminta v. 2016-)

Eroperheille ennaltaehkäisevää tukea ja neuvontaa sekä lasten ja vanhempien vertaisryhmätoimintaa.

(Haetaan rahoitusta toiminnan laajentamiseen; uusperheiden kanssa työskentely.)

MIESKAVERITOIMINTA® (v. 2016 -)

Vapaaehtoistoimintaa, jossa aikuiset miehet ovat kavereina yksin lastaan kasvattavien äitien lapsille, joilla ei ole yhteyttä omaan isäänsä tai muihin miehiin.

VANHEMPI VANKILAN PORTILLA -hanke
(K-H:n Perhetyö ry, Hämeenlinna/
LETK ry, yhteistyöhanke)
Nana Lindholm, p. 050 573 3422
nana.lindholm@khperhetyo.fi

2. VUOSI 2017

Vuosi 2017 oli yhdistyksemme 71. toimintavuosi. Työtämme ja toimintaamme ohjasi vuosille 2016 – 2019 Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenyhdistysten kanssa yhteisesti tehty ”Rohkeasti ajassa” –otsikoitu strategia. Tässä toimintakertomuksessa yhdistyksemme työmuotojen työtä avataan tämän voimassa olevan strategian sisältöjen mukaisesti.

Toimintaympäristömme on muutoksessa Lahdessa ja Päijät-Hämeessä. Lape – kehittämistyö (Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämishjelma), jossa olemme monella tavalla ja tasolla mukana, jäsentää nyt tapahtuvaa muutos- ja kehittämistyötä kannaltamme merkittävällä tavalla. Järjestökentän sisäisen yhteistyön kehittämiseen Päijät-Hämeessä on saatu kehittämisresurssia ja hankerahaa, jonka vaikutus tullaan näkemään jatkossa. Järjestöfoorumien ja toimialakohtaisten neuvottelukuntien perustaminen ja osallisuutemme niissä edellyttää ponnisteluja jatkossakin. Aktiivinen toimintamme verkostoissa ja kumppanuuden vahvistaminen on jatkunut kuluneen vuoden aikana. Yhteistyö Lahden kaupungin ja Hyvinvointiyhtymän kanssa on jatkunut aiemmalta pohjalta entisellään mahdollistaen myös ajankohtaisiin tarpeisiin reagoimisen. Turvakodin rahoitus valtion varoista ja sen toiminnan koordinoiminen THL:n toimesta on edelleen vakiinnuttanut Turvakotimme toimintaa. Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus (STEA) on rahoittanut merkittävällä tavalla toimintaamme jatkaen RAY:n perintönä meille yhdistystoimijana tärkeää hyvää, luotettavaa ja ennakoitavaa rahoituspolitiikkaa. Olemme edelleen Päijät-Hämäläisten perheiden kannalta merkittävä toimija tuodessamme terveyttä ja hyvinvointia edistävään työhön tälle seudulle noin 650.000 €. Avustuksen määrä on kasvava; uusina toimintamuotoina käynnistyi kehittämishanke Tukea turvaa tässä ja nyt – Lapsi ei voi odottaa sekä Vanhempi vankilan portilla –hanke.

Vuoden 2017 aikana kiinnitettiin toimintaympäristön muutostilanteessa erityistä huomiota oman toimintamme laatuun ja toimivuuteen. Keväällä 2017 toteutettiin organisaatiouudistus. Jokainen työmuoto kuuluu tiimiin, jolla on työhön osallistuva lähiesimies. Yhteistyön ja johtamisen välineenä esimiehet kokoava Vastuutiimi aloitti toimintansa. Muutosprosessin tukena on ollut konsultti Pekka Hämäläisen (Senda Oy) johdolla organisoitumiseen ja esimiestyöhön keskittyvä kehittämisprosessi. Kehittämistyön osana sisäisiä tukipalveluja on ajanmukaistettu ja tietoturva lisätty.

Yhdistyksemme säännöt on uudistettu. Merkittäviä muutoksia olivat siirtyminen kahden vuosittaiseen sääntömääräiseen kokoukseen (kevät- ja syyskokous) sekä johtokunnan jäsenmäärän muutos. Vuonna 2017 johtokuntaan valittiin kaksi uutta jäsentä.

Merkittävä osa yhdistyksemme työn organisoitumista ovat tiimi- ja työmuotorajat ylittävät työryhmät, joiden työyhteisömme kannalta tärkeästä roolista ja tehtävästä kerrotaan tarkemmin tässä toimintakertomuksessa.

Yhdistyksemme toiminta tavoittaa edelleen hyvin apua ja tukea tarvitsevia. Asiakasmäärät ammatillisen avun piirissä ovat nousseet edelliseen vuoteen verrattuna. Matkailan kynnyksen toimintaan Perhetuvalla osallistuvien perheiden käyntimäärät ovat lisääntyneet. Vapaaehtois- ja vertaistoiminta on monipuolistunut ja vapaaehtoisten määrä on kasvanut.

Vaikutustoimintaa on jatkettu monipuolisesti. Yhdistyksen kotisivut on uudistettu. Monipuolista tapahtuma- ja koulutustoimintaa on jatkettu. Vuonna 2017 merkittävien

seudullisesti ja valtakunnallisesti laajasti osallistujia tavoittanut tapahtuma oli järjestyksessään 18. Perheväkivaltatyön valtakunnallinen foorumi otsikolla ”Lähisuhde on kansallinen häpeä – tavoitteena turvallisuus”. Foorumi järjestettiin Nastolassa

Liikuntakeskus Pajulahdessa yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton ja THL:n kanssa.

Toimintamme ydin on lapsen oikeus turvalliseen elämään. Haluamme osaltamme rakentaa oikeudenmukaista yhteiskuntaa, joka takaa osallisuuden ja oikea-aikaisen avun ja palvelut haavoittavissa olosuhteissa eläville. Yhteistä työtä on jatkettu tämän toteutumiseksi. Tässä toimintakertomuksessa kuvaamme ja arvioimme onnistumistamme tekemästämme työstä.

Jukka Ihalainen
toiminnanjohtaja

3. VAUVAPERHETYÖ

Yhdistyksen vauvaperhetyön kokonaisuuden muodostavat ensikoti ja vauvaperhetyön avopalvelut. Vauvaperhetyön toimintamuotojen kautta pystymme auttamaan perheitä raskausajasta koko vauvaiän läpi tarjoten monimuotoista vahvistavaa, ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa.

3.1 Ensikoti

Ensikoti tarjoaa ympärivuorokautista tukea vauvaperheille. Perhe voi tulla ensikotiin jo raskausaikana, ja myös isät osallistuvat ensikotijaksoille. Ensikotitoiminnan painopisteenä on tukea vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, vauvan hyvän hoidon ja kehityksen toteutumista sekä vahvistaa vanhempien voimavaroja.

Perheet ohjautuvat ensikotiin sosiaalitoimen kautta. Työskentely toteutuu yhteistyössä perheen koko verkoston kanssa ja sitä arvioidaan säännöllisesti yhteisissä asiakasneuvotteluissa. Työskentelyssä huomioidaan perheiden yksilölliset tarpeet ja se toteutuu yhteisössä ryhmiä ja vauvaperhetyön menetelmiä hyödyntäen.

Ensikodin henkilökunnalla on sosiaali- ja terveydenhoitoalan AMK-koulutukset ja lisäksi muita vauvaperhetyöhön liittyviä täydennyskoulutuksia. Työntekijät osallistuvat Ensi- ja turvakotien liiton koulutus- ja työkokouspäiville ja ovat mukana alueellisissa vauvaperhetyön verkostoissa ja koulutuspäivissä.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Vuonna 2017 ensikodilla järjestettiin säännöllisiä yhteisöpalavereita, joihin osallistuivat ensikodissa asuvat perheet sekä työntekijät. Yhteisöpalavereissa käytiin läpi ensikodin arkeen liittyviä asioita ja käytäntöjä sekä suunniteltiin tulevia tapahtumia ja ryhmiä. Yhteisöpalavereissa asiakkaat pääsivät osallistumaan ja suunnittelemaan ensikodin toimintaa.

Toiminnallisia ja terapeuttisia ryhmätoimintoja kehitettiin lisää vuoden aikana. Asiakasperheille tarjottiin monimuotoisesti ryhmätoimintaa: Vahvuutta vanhemmuuteen -ryhmä, Hoivaa ja Leiki -ryhmä, vauvajooga, hemmottelu- ja leffaillat, vauvaa odottavien perheiden Baby Shower -juhlat sekä perheiden tulo- ja lähtötilanteen kahvitukset.

Vapaaehtoistoiminta osana ensikotityötä vahvistui vuoden aikana. Ensikodin toiminnassa oli mukana 8 vapaaehtoista, jotka pääsääntöisesti toimivat vauvanhoitoapuna Vahvuutta Vanhemmuuteen -ryhmien aikana. Yhteistyö vapaaehtoisten doula-synnytystukihenkilöiden kanssa toimi hyvin ja ensikodissa oleville perheille tarjottiin aktiivisesti doulaa mukaan synnytykseen.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Tavoitteena on mahdollistaa ensikotipalvelu kaikille vauvaperheille. Ensikodilla työskennellään erityistä tukea tarvitsevien perheiden kanssa. Ensikotiin tulon syitä olivat mm. vanhempien ympärivuorokautinen tuen tarve vauvan hoidossa, omien tukiverkostojen puuttuminen, nuori ikä, mielenterveys- ja päihdeongelmat, kehitysvamma, uupumus tai muut elämäntilanteeseen liittyvät kriisit. Perheille suunniteltiin yhdessä yhteistyötahojen kanssa jokaisen perheen tarpeisiin vastaava palvelukokonaisuus, jonka räätälöinnissä hyödynnettiin kattavasti yhdistyksen omia työmuotoja sekä alueen muiden toimijoiden palveluita. Yhteistyötä tehtiin erityisesti yhdistyksen vauvaperhetyömuotojen sekä Jussi- ja Avokriisityöntekijän kanssa.

Ensikotityötä tehtiin näkyväksi eri yhteistyötahoille esimerkiksi tutustumiskäyntien avulla, jotta kaikilla ohjaavilla tahoilla on tieto ensikodista ja sen toiminnan sisällöstä.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Ensikotityön kehittämistä osana maakunta- ja sote-uudistusta vietiin eteenpäin. Vuoden 2017 alussa aloittaneen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (LAPE) Päijät-Hämeen -hankkeen kanssa kehitettiin yhteistyörakenteita. Ensikodin toimintaa kehitettiin yhteistyötahoilta ja asiakkailta tulevan palautteen mukaan.

Työntekijöille mahdollistettiin osallistuminen erilaisiin koulutuksiin, joilla monipuolistettiin osaamista ja saatiin uusia työmenetelmiä käyttöön. Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämän Mentalisaatio-ohjaajakoulutuksen suoritti ensikodilta kaksi työntekijää. Koulutuksen myötä ensikodin toimintaan saatiin Vahvuutta vanhemmuuteen -ryhmätoiminnan malli, joka räätälöitiin vastaamaan ensikodin asiakkaiden tarpeita. Ryhmä kokoontui kevä- ja syyskaudella kerran viikossa. Ryhmään osallistuivat kaikki ensikodin asiakasvanhemmat. Kaksi työntekijää oli mukana Ensi- ja turvakotien liiton Isätyö -koulutuksessa, kaksi työntekijää aloitti vauva- ja väkivaltatyön prosessikoulutuksen ja kaksi työntekijää Hoivaa ja leiki -raskaus- ja vauva-ajan ryhmäintervention ohjaajakoulutuksen.

Ensikodin työntekijät osallistuivat Ensi- ja turvakotien liiton järjestämiin koulutuksiin ja työkokouksiin. Lisäksi osallistuttiin paikallisiin koulutuksiin ja tapahtumiin. Yksi ensikodin työntekijöistä osallistui Baby blues -työntekijän sijaisena neuvoloiden unirytmitysneuvontaan ja Lahden perhevalmennuksiin.

Ensikodilla oli harjoittelujaksoilla terveydenhuollon ja sosiaalialan AMK-opiskelijoita ympäri vuoden (yht. 14 opiskelijaa). Lahden ammattikorkeakoulun kaksi sosionomiopiskelijaa ja yksi fysioterapeuttiopiskelija tekivät ensikodille opinnäytetyönsä, jonka tuotoksena syntyi työskentelyn tueksi selkokielineen opas vauvan motorisen kehityksen tukemiseen.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Ensikotityötä tehtiin tutuksi uusille ja aiemmille yhteistyökumppaneille tutustumiskäyntien ja yhteisten tapaamisten myötä. Ensikodilla vieraili vuoden aikana Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän terveydenhoitajia, opiskelijoita eri oppilaitoksista ja ensikodin toiminnasta kerrottiin mm. PHHYKYn sosiaalialan johtaville viranhaltijoille, perheneuvolan pikkulapsitiimille ja pikkulapsipsykiatrian tiimille.

Yhteistyötä jatkettiin tuttujen yhteistyötahojen kanssa myös vuonna 2017. Launeen diakoniatyöntekijät ja diakonia-toimikunta tukivat asiakasperheitä järjestämällä yhteistyössä grilli-illan entisille ja nykyisille ensikotiasiakkaille ensikodin pihalla kesäkuussa. Hyvinkään kansalliset seniorit, Finlayson, Brother Christmas ja lukuisat yksityiset nimettömät lahjoittajat muistivat erilaisin tavoin ensikodin asiakkaita vuoden aikana.

Ensikodin tukiasuntotoiminta ajettiin alas hallitusti vuoden aikana. Jatkossa tukea ensikodista lähteville perheille tarjotaan räätälöidysti kotiin esimerkiksi kotikäyntien muodossa. Yhteistyötä lastensuojelun perhetyön kanssa tiivistettiin ja perheille tarjottiin mahdollisuutta Alvari-perhetyöhön, kun se oli mahdollista. Tavoitteena oli, että siirtyminen omaan kotiin sujuisi hallitusti ja ”saattaen vaihtaen”.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Asiakastiedot kirjattiin asiakastietojärjestelmä Sofiaan huolellisesti ja perustietolomakkeet täytettiin jokaisen asiakkaan kohdalta.

Asiakkailta kerättiin ensikotijakson lopussa kirjallinen palaute ja suullista palautetta kerättiin jakson aikana. Saatu palaute kirjattiin ja käytiin palautetta läpi työryhmässä. Palautetta kerättiin myös yhteistyökumppaneilta.

Keväisten grillijuhlien yhteydessä kerättiin entisiltä asiakkailta palautetta ja kehittämisideoita ja näitä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa.

Ensikodin toimintalukuja v. 2017

ASIAKASTYÖ (9 asiakasperhehuonetta)			
Asiakkaita	101	kpl	>> perheitä 44, joissa naisia 42, miehiä 14 ja lapsia 45
Hoitovuorokausia	5619	kpl	>> aikuisten vrk 3042 ja lasten vrk 2577 (Lahti 2549 vrk, muut kunnat 3070 vrk)
Asiakaskuntia	23	kpl	>> Askola, Forssa, Heinola, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Jyväskylä, Jämsä, Kangasala, Kerava, Lahti, Laukaa, Mikkeli, Nastola, Orimattila, Riihimäki, Sastamala, Seinäjoki, Tampere, Turku, Tuusula, Urjala
RYHMÄTOIMINTA			
Hoivaa ja leiki - vauva-ajan ryhmä	3	krt	
Vahvuutta vanhemmuuteen	17	krt	
Vauvajooga	7	krt	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Mustamäenkatu 74, 15610 Lahti)			
Henkilökunta	10	hlö	>> ensikodin johtaja, 5 vauvaperhetyöntekijää, 2 vauvaperhetyöntekijää (yö), emäntä ja laitoshuoltaja
Opiskelijoita	11	hlö	>> sosiaali- ja terveydenhuoltoala
Vapaaehtoisia	8	hlö	>> vauvanhoito
Rahoitus			>> Ensikotitoiminta rahoitetaan käyttäjäkuntien maksamalla hoitopäivämaksuilla; aikuinen 162,50 €/vrk, lapsi 162,50 €/vrk
Lahti	413 957,60	€	
Muut kunnat	498 568,00	€	
Muut tuotot	16 264,76	€	
Tuotot yhteensä	928 790,36	€	

3.2 Vauvaperhetyön Avopalvelut

Yhdistyksen vauvaperhetyön avopalveluissa työtä tehdään vahvistavasta, ennaltaehkäisevästä ja auttavasta näkökulmasta. Vauvaperhetyö auttaa vanhempia kohtaamaan vauvan odottamiseen, syntymään ja ensimmäisiin vuosiin liittyviä tunteita sekä tukee vanhempia vauvaperhearjen haasteissa. Vauvaperhetyön avopalveluihin kuuluvat Päiväryhmä Peukaloinen, Baby Blues ja Perhetupa. Vauvaperhetyön avopalvelun työmuodot kokoontuivat säännöllisesti yhteen vuoden aikana tiimipalaverien merkeissä. Yhdessä järjestettiin mm. Vauvan päivän tapahtuma 29.9, sekä Teesalonkitapahtuma yhdistyksen muille työntekijöille.

3.2.1 Baby Blues –toiminta

Baby blues -vauvaperhetyö tukee vauvaa odottavia vanhempia sekä synnytyksen jälkeen masentuneita äitejä ja heidän perheitään. Toiminnassa painotetaan erityisesti vanhempien ja lasten välistä varhaista vuorovaikutusta, odottavan äidin stressiin tai masennukseen vaikuttavaa työskentelyä sekä vanhemmuuden merkitystä parisuhteessa. Doula-tukihenkilötoiminnalla tuetaan erityisen tuen piirissä olevia äitejä tai perheitä jo raskausaikana hyvään ja turvalliseen synnytyskokemukseen. Imetystukihenkilötoiminnalla tuetaan äitiä varhaiseen imetykseen ilman stressiä. Unirytmitysohjauksella tuetaan ja ohjataan vanhempia 6-12 kk ikäisten lasten kotirytmityksessä. Baby blues asiakassuhteeseen ei tarvita erillistä lähetettä.

Toiminnalla tuetaan vauvaperheitä kun

- äiti masentuu raskausaikana tai synnytyksen jälkeen
- äidillä on raskaudenaikaista stressiä tai huolta
- äidillä tai vanhemmilla on uupumusta
- perheessä tarvitaan tukea vanhemmuuteen
- lapsen syntymä aiheuttaa ongelmia parisuhteeseen
- perhe tarvitsee käytännön neuvoja vauvan hoidossa esim. unirytm, varhainen imetys
- raskausaikana tai synnytyksessä kun äiti/vanhemmat haluavat tukea tulevaan synnytykseen.

Palveluvalikko

- Unirytmityspuhelinneuvontaa
- Unichat-toimintaa
- Unirytmitysohjausta neuvoloissa
- 3 vuorokauden unirytmitys yli puolivuotiaille tarvittaessa
- Kotikäynnit ja perhetapaamiset vauvaperheille
- Yksilö-, pari- sekä verkostotapaamiset
- Doula-vapaaehtoistoimintaa erityisen tuen piirissä oleville perheille; synnytystukihenkilötoiminta sekä imetystukihenkilötoiminta

Työn tavoitteena on selvittää perheen tuen tarve ja muoto sekä auttaa perhettä löytämään omat voimavaransa ja luomaan toimivia verkostoja tuekseen. Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä äidin masentuminen ja muun perheen uupuminen sekä vahvistaa toimivaa vuorovaikutusta lasten ja vanhempien välillä. Raskaudenaikaisen työskentelyn ensisijaisena tavoitteena on ennaltaehkäistä äidin stressiä tai muita kielteisiä tunteita kohtuvauvaan. Tavoitteena on myös tukea ja rohkaista äitiä/vanhempia tulevassa synnytyksessä.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Doula-vapaaehtoistoimintaa on vahvistettu ja kehitetty raskausaikaan sekä synnytyksen jälkeisen ajan tukemiseen vauvan saaneissa perheissä. Loppuvuodesta tukea on ohjattu erityisen tuen tarpeessa oleville yksin odottaville äideille tai perheille. Doula-vapaaehtoistukihenkilötoimintaa on suunnattu enemmän myös maahanmuuttajaperheiden tueksi.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Yhteistyö neuvoloiden kanssa on ollut tiivistä. Baby blues -työmuoto on mukana neuvoloiden järjestämässä perhevalmennuksessa kerran kuussa. Asiakastyössä on jalkauduttu Lahden keskustan- sekä Salpakankaan neuvolaan. Neuvoloissa tavattuja unirytmiperheitä oli yhteensä 75.

Työmuoto on ollut mukana valtakunnallisessa unichat-toiminnassa, jossa voi keskustella ryhmässä vauvan uneen ja hoitoon liittyvistä asioista.

Kolmen vuorokauden laitosunirytmitykset ovat toteutuneet Perhetuvan tiloissa noin kerran kuukaudessa.

Baby blues -avopalvelun asiakastyötä on tehty myös yhteistyössä eri verkostojen sekä yhdistyksen omien työmuotojen kanssa.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Suomen doulat ry, STEA ja Ensi- ja turvakotien liitto aloittivat loppuvuodesta Doula-vapaaehtoistoimintaan liittyvät neuvottelut. Tavoitteena oli löytää ne rajapinnat, jotka määrittävät asiakkuuden yksityisten doulien tai liiton vapaaehtoisdoulatoiminnan suhteen. Neuvotteluissa päädyttiin siihen, että Ensi- ja turvakotien liiton vapaaehtoisdoulatoiminnassa tarjotaan tukea erityisen tuen piirissä oleville yksin synnyttäjille tai vanhemmille 1.1.2018 alkaen.

Baby blues -vauvaperhetyössä toimii vakinaisesti yksi perheterapiakoulutuksen saanut työntekijä, unirytmityksessä toimii tarvittaessa rytmitykseen koulutettu tuntityöntekijä. Ryhmä- ja parityöskentelyssä on mukana työpari yhdistyksen muusta työmuodosta tai työpari ulkopuolisesta yhteistyöverkostosta. Doula-synnytystukihenkilötoiminnassa on mukana yksitoista kurssitettua vapaaehtoista.

Työntekijän ammatillisuutta ja työkykyä ylläpitävät työnohjaus, konsultaatiotuki sekä ammatillisuutta tukevat koulutukset. Työmuotoa ohjaavat valtakunnalliset Baby blues -vauvaperhetyön laatukriteerit ja Ensi- ja turvakotien liiton järjestämät säännölliset Baby blues –työhön sekä Doula-vapaaehtoistoimintaan liittyvät valtakunnalliset työkokoukset. Näiden lisäksi työmuodolla on tukena Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen omat laatukriteerit ja strategiasuunnitelma.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Yhteistyötä tehdään erityisesti Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymän, Lahden neuvoloiden, lapsiperheiden kotipalvelun ja Päijät-Hämeen keskussairaalan kanssa, jotka myös ohjaavat asiakkaita Baby blues -toiminnan piiriin. Doula-vapaaehtoistoiminnassa yhteistyötä on suunniteltu ja kehitetty yhdessä Päijät-Hämeen keskussairaalan synnytysosaston kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään tiiviisti yhdistyksen muiden työmuotojen kanssa asiakastyössä sekä asiakkaiden ohjauksessa oikeaan työmuotoon.

Baby blues -työntekijä kuuluu Lahdessa toimivan vauvaverkoston työryhmään. Ryhmään kuuluu kuntien ja järjestöjen vauvaperheiden kanssa työskenteleviä työntekijöitä. Yhteistyön tavoitteena on kehittää ja järjestää joustavaa ja nopeasti vauvan ja van-

hempien tarpeeseen reagoivaa toimintaa. Huolehtia tiedottamisesta sekä antaa konsultaatio- ja vertaistukea vauvaperhetyöntekijöille. Vapaaehtoistoimintaan liittyen työmuoto osallistuu myös Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston toimintaan.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Baby blues -vauvaperhetyöhön, unirytmitykseen sekä Doula-vapaaehtois-toimintaan on kehitetty asiakas- sekä yhteistyöverkostojen palautekyselyt. Kyselyt toteutetaan Baby Blues -vauvaperhetyössä asiakkuuden päättyessä, unirytmiohjauksessa kuukauden sisällä ohjauksen antamisesta ja vapaaehtoisdoulatoiminnasta kerran vuodessa. Yhteistyöverkostolta palautetta kysytään kerran vuodessa. Toimintaa kehitetään saadun palautteen perusteella ja tehdään aktiivista itsearviointia sen suhteen, tehdäänkö tavoitteiden ja kohderyhmän näkökulmasta oikeita toimenpiteitä. Ensi- ja turvakotien liitto seuraa lisäksi toiminnan vaikuttavuutta valtakunnallisesti.

Baby Blues -toiminnan toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ			
Asiakkaita	331 hlö	>>	perheitä 99, joista
Avopalvelu	292 hlö		avopalveluperheitä 88 (naisia 89, miehiä 78, lapsia 125)
Unirytmitys	39 hlö		unirytmityisperheitä 11 (naisia 11, miehiä 8, lapsia 13+7)
Unirytmitysvuorokausia	33 kpl	>>	(unirytmityksessä 7 vauvaa)
Asiakaskuntia	7 kpl	>>	Asikkala, Hollola, Iitti, Jyväskylä, Lahti, Nastola, Orimattila
RYHMÄTOIMINTA			
Arabiäitien ja lasten avoin ryhmä	1 krt	>>	osallistujia 19
Lahden neuvolan perhevalmennus	11 krt	>>	osallistujia 86
Tuttupiiri, vauvaperheiden avoin ryhmä	1 krt	>>	osallistujia 38
DOULATOIMINTA			
Doula-tukisuhteita	15 kpl	>>	tapaamiskertoja 63 kpl
Doula-vapaaehtoisten ryhmä	9 krt	>>	osallistujia 23 hlö
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Loviisankatu 14 B 23, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	1 hlö	>>	vauvaperhetyöntekijä (lisäksi unirytmitystyöntekijä)
Rahoitus			Avopalvelu rahoitetaan pääosin STEAn avustuksella, Unirytmitystoiminta käyttäjäkuntien maksamilla korvauksilla (203 €/vrk)
STEAn avustukset	53 000,00	€	
Kuntien korvaukset	6 699,00	€	
Muut tuotot	2 004,26	€	
Tuotot yhteensä	61 703,26	€	

3.2.2 Päiväryhmä Peukaloinen

Päiväryhmä Peukaloisen palvelut on tarkoitettu vauvaa odottavalle tai alle 2-vuotiaan lapsen perheille, joissa arki ei suju, lapsi ei saa ikätasoaan vastaavaa hoitoa ja/tai perheet, jotka ovat muusta syystä tehostetun avomuotoisen tuen tarpeessa. Työskentelyn

piirissä olevilla asiakkailla voi olla eriasteisia mielenterveys- ja päihdeongelmia tai taitamattomuutta arjen hallinnassa. Useimmissa perheissä ongelmat ovat ylisukupolvisia. Työskentelyn tavoitteena on lapsen fyysisen ja psyykkisen kehityksen turvaaminen, lapsen ja vanhemman välisen suhteen ja vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä perheen hyvinvoinnin edistäminen. Asiakkaat hakeutuvat päiväryhmään mm. Päijät-Hämeen keskussairaalan pikkulapsipsykiatrian, neuvoloiden, perhetyön ja lastensuojelun ohjaamina.

Päiväryhmän toimintaa vuoden aikana jaksottavat motivointi-, ryhmä- ja jälkityöskentely. Motivointityöskentelyn jälkeen osa perheistä aloittaa päiväryhmässä. Päiväryhmäkauden päätyttyä perheet voivat halutessaan osallistua jälkityöskentelyyn. Päiväryhmätyö on suunnitelmallista vertaisryhmätoimintaa. Ryhmäprosessin seuranta ja ohjaus ovat työntekijöiden vastuulla. Pohjana työskentelylle on perheen, lähettävän tahon ja päiväryhmän ohjaajien kanssa laadittu suunnitelma perheen yksilöllisistä tavoitteista, joihin perhe pyrkii sitoutumaan ryhmäkauden ajaksi. Työskentelyn etenemistä seurataan perhekohtaisesti. Päiväryhmäjakson aikana perheitä tuetaan kotikäynnin ja tarvittaessa perheenjäsenten yksilötapaamisilla. Ryhmäjakso, joita tarjoamme vuoden aikana kaksi, sisältävät 5 vrk:n intensiivikuntoutusjakson Sopukan koulutus- ja perhekuntoutuskeskuksessa Sipoossa.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Vuoden 2017 toiminnassa oli mukana 22 perhettä. Luku sisältää sekä motivointi-ryhmäettä jälkityöskentelyperheet. Työskentely perheissä painottui varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseen ammatillisen ohjauksen ja vertaistuen yhdistelmällä. Osassa perheitä työskentely aloitettiin jo raskausaikana. Mentalisaation keinoin ja ryhmässä tapahtuvala reflektiolla työskentelyä syvennettiin asiakkaita osallistavaksi prosessiksi.

Toiminnassa mukana kävi viikoittain yhdistyksen vapaaehtoinen avustavissa tehtävissä. USA:sta vieraileva opiskelija osallistui vapaaehtoistoimijana ryhmätoimintaan keväällä viikon jakson ja elokuussa kolme viikkoa tutustuen samalla Lahden ensi- ja turvakotiyhdistyksen toimintaan. Kevätjakson aikana Lahden ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija veti äideille neljä kertaa ohjatun hyvinvointituokion. Sosiaalisena kuntoutuksena asiakkaille tarjottiin keväällä teatterikäynti. Päiväryhmätoiminnassa mukana olleet perheet osallistuivat intensiivikuntoutusjaksolle Sopukan koulutus- ja perhekuntoutuskeskuksessa Sipoossa keväällä ja syksyllä.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Eri lähtökohdista tuleville perheille tarjottiin yhdenvertainen työskentely-ympäristö vertaisryhmässä. Yhdistävänä tekijänä asiakkailla oli vauvaperheiden arjen kohtaaminen sekä arjesta selviytyminen haasteellisessa elämäntilanteessa. Vertaisryhmässä perheet saivat jakaa kokemuksiaan ja mahdollisuuden vertaistukeen.

Uudistuminen ja joustavuus

Toimintakautena työntekijät osallistuivat Ensi- ja turvakotien liiton järjestämiin työmuotokohtaisiin koulutuspainotteisiin työkokouksiin. Työkokouksissa keskusteltiin konsultaatiivisesti päiväryhmien hyviksi koetuista työkäytännöistä ja siirrettiin niitä osaksi työskentelyn arkea. Työmuodon toinen työntekijä suoritti Mannerheimin lastensuojeluliiton järjestämän Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa -koulutuksen sekä aloitti Ensi- ja turvakotien liiton vaativan vauvatyön prosessikoulutuksen.

Kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Asiakastyötä tukivat toimivat paikalliset verkostot. Työskentely tapahtui vuoropuhelussa alueen muiden vauvaperhetoimijoiden kanssa. Asiakasprosessin arviointi tapahtui yhdessä perheen sekä lähettävän tahon kanssa.

Vaikuttavuuden arviointi

Toimintaa ohjaa Ensi- ja turvakotien liiton laatimat Vaativan vauvaperhetyön laatuksiteerit. Asiakkailta kerättiin kirjallinen palaute päiväryhmäjaksosta sekä erillinen palautekysely intensiiviviikosta. Tiiviin verkostotyöskentelyn aikana yhteistyökumppaneilta saatu palaute on voitu hyödyntää viiveettömästi. Toimintaa kehitettiin asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta saadun palautteen perusteella.

Peukaloisen toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ			
Asiakkaita	52 kpl	>> perheitä 22, joissa naisia 24, miehiä 4 ja lapsia 24 (sisältää motivointi-, ryhmä- ja jälkityöskentelyperheet)	
Asiakaskuntia	1 kpl	>> Lahti	
RYHMÄTOIMINTA			
Päiväryhmäpäiviä	77 kpl	>> kevät ja syksy	
Intensiivikuntoutusjaksot	2 kpl	>> á 5 vrk Sopukan koulutus- ja kuntoutuskeskus, Sipoo	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Loviiankatu 14 B 24, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	2 hlö	>> vauvaperhetyöntekijöitä	
Opiskelijoita	1 hlö	>> sosiaali- ja terveydenhuoltoala	
Rahoitus		>> Toiminta rahoitetaan pääosin STEAn avustuksella	
STEAn avustus	110 000,00	€	
Muut kunnat	2 166,28	€	
Tuotot yhteensä	112 166,28	€	

3.2.3 Perhetupa

Perhetupa on Lahden keskustassa sijaitseva kaikille avoin kohtaamisen ja vertaistoinnin paikka. Perhetuvan toiminta on suunnattu Päijät-Hämeen vauva- ja pikkulapsiperheille, joilla on 0-6-vuotias lapsi. Mukaan voivat tulla myös isovanhemmat, sisaruk-

set, ystävä, perhetyöntekijä. Lastenhoito on suunnattu 0-6 vuotiaille lapsille. Perhetuvan avointa toimintaa on kolmena päivänä viikossa klo 9-14 (ti, ke, pe) sekä torstaisin klo 12-15 (alle 1-vuotiaille perheineen).

Perhetuvan toiminta on ehkäisevää ja vahvistavaa toimintaa, joka tukee lapsiperheiden hyvinvointia ja vahvistaa vanhempien jaksamista. Toiminnan ydin on vertaistuki ja yhteisöllisyys. Tarvittaessa on mahdollisuus myös yksilölliseen tukeen ja palveluohjaukseen. Perhetuvan toimintaan voi tulla mukaan matalalla kynnyksellä, kun haluaa viihtyä paikan viettäessä aikaa muiden perheiden kanssa sekä vertaistukea toisista vanhemmista. Vanhemmilla voi olla yksinäisyyttä, uupumista, erotilanteita, lapsen hoidossa haasteita, arjen erilaisia muutoksia ja kuormittavia asioita, verkostojen vähyyttä.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Matalan kynnyksen toiminnalla on mahdollistettu vertaistuen ja yhteisöllisyyden toteutumista sekä tuettu ihmisten osallisuutta. Tarkoituksena on ollut vähentää vanhempien ja lasten yksinäisyyttä sekä vahvistaa sosiaalisia suhteita. Toiminta on kansalaistoimintaa ja perheille vapaaehtoista. Perheet tuottavat itse toimintaa osallistumalla.

Perhetupa on merkityksellistä toimintaa vauva- ja pikkulapsiperheiden hyvinvoinnin tukemisessa sekä vertaistoiminnan mahdollistajana. Vanhemmat saivat tukea toisilta aikuisilta ja pystyivät myös antamaan vertaistukea sekä saivat uusia näkökulmia tilanteeseensa. Lapset oppivat toimimaan isommissa ryhmissä ja mahdollisuuden mallintaa toisten lasten tekemisiä sekä saamaan ikätasoistaan seuraa. Lapset ovat toiminnan keskiössä ja heidät huomioidaan eri tavoin päivän aikana lapsen omalla tasolla. Vauvoille ja pikkulapsille tarjottiin monipuolista toimintaa huomioiden lapsen ikä ja kehitysvaihe. Vanhemmille tarjottiin asiantuntija- infoja ja virkistystoimintaa. Turvallisesta sekä yhteisöllisestä ilmapiiristä huolehditaan päivän aikana monin eri tavoin. Työntekijät toimivat myös sillanrakentajina perheiden välillä.

Erilaisia perheiden vertaisryhmiä kokoontui iltaisin ja viikonloppuisin. Perhetuvan tiloja vuokrattiin myös lasten syntymäpäiväjuhliin.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Perhetuvan toiminta on perheille maksutonta. Erilaiset musiikkituokiot ja muut toiminnalliset perhetuokiot ovat myös maksuttomia. Näin kaikilla on mahdollisuus osallistua. Tuokioihin ei ole myöskään ilmoittautumista. Kahvittelumaksu on vapaaehtoinen. Perhetuvalla käyvät perheet ovat erilaisista sosiaalisista lähtökohdista ja elämäntilanteista. Ulkomaalaisia ja toisilta paikkakunnilta muuttaneita käy myös säännöllisesti. Perheen tausta tai lähtökohdat eivät ole rajoittaneet toimintaan pääsemistä. Nimiä tai perheen asioita ei kysytä, vanhemmat voivat itse päättää, mitä kertovat muille perheille tai työntekijöille. Vanhemmat ovat saaneet myös yksilöllisempää tukea sekä ohjausta paikan työntekijöiltä. Perhetuvalla voi käydä itselleen sopivana ajankohtana toiminta-

nan aukioloaikoina ilman ilmoittautumista. Perhetuvalla on matala kynnyksen tuen hakemiseen ja saamiseen. Kaupungin perhetyön- ja lastensuojelun asiakkaita sekä yhdistyksen muiden työmuotojen asiakasperheitä kävi myös toiminnassa.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Vuoden 2017 alussa aloittaneen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (LAPE) Päijät-Hämeen -hankkeen kanssa kehitettiin yhteistyörakenteita.

Työntekijät osallistuivat lisäkoulutuksiin ja työn ammatilliseen kehittämiseen. Työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua Ensi- ja turvakotien liiton kehittämistoimintaan ja koulutuksiin. Perhetuvan asiakkaille on markkinoitu yhdistyksen eri toimintamuotoja ja monipuolista palveluketjua. Yhdistyksen sisällä on oltu mukana kehittämässä uusia yhteistyön muotoja.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Perhetupa on toiminut Lahdessa yli 10 vuotta ja toiminta onkin vakiinnuttanut paikansa muiden toimijoiden rinnalla hyvin. Perheet, kansalaiset, vertaisryhmät ovat osa Perhetuvan verkostoa ja tuottavat kumppanuutta. Perhetupa toimi yhteistyössä eri sektoreiden lapsiperheiden kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Toiminnan kannalta keskeinen yhteistyötaho on neuvoloiden terveydenhoitajat (perheiden ohjaus, tiedotus). Perhetuvan työntekijä toimi työparina yksinodottajien perhevalmennuksessa sekä osallistui yleisen perhevalmennuksen yhdistyksen osion toteutukseen. Yksinodottajien valmennus on toiminut pitkään ja käynnistetty aikoinaan Perhetuvan ja neuvolan yhteistyönä. Perhetuvan työntekijä oli mukana eri toimijoiden verkostopalavereissa (lapsiperhetoimijat, vauvaverkko, Yhteisapelillä kohti arjen hyvinvointia -hanke, Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkosto). Lapsiperhetoimijat järjestivät myös yhdessä tapahtuman perheille. LAPE:n Päijät-Hämeen osahankkeen kanssa tehdään yhteistyötä kohtaamispaikka- ja perhekeskustoiminnan osalta. Eri toimijoiden yhteistyönä Perhetuvalla toteutettiin turvapaikan saaneiden äitien ja lasten ryhmä. Perhetuvan työntekijä oli yhdistyksen edustajana mukana Lastensuojelun Keskusliiton Perhekeskushanketyöryhmässä.

Oppilaitosyhteistyötä tehtiin harjoittelussa olevien sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden osalta. Vapaaehtoisille tarjottiin osallistumisen mahdollisuuksia.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Perheiltä sekä yhteistyötahoilta saatu ja kerätty palaute, runsas kävijämäärä sekä aktiivinen tilojen käyttö ovat osoittaneet Perhetuvan toiminnan tarpeellisuuden. Toiminta on ollut vilkasta ja vauvaperheitä käynyt paljon päivittäin, vertaistoiminta on ollut ak-

tiivista. Toiminnan avulla perheiden sosiaaliset kontaktit ja turvaverkot lisääntyvät ja vanhempien hyvinvointi vahvistui.

Perhetuvan kävijöiden määrää seurataan päivittäin ja tilastoidaan. Toiminnan kävijämäärä sekä aktiivinen osallistuminen toimivat yhtenä toiminnan tuloksista kertovana mittarina. Asiakaspalautejärjestelmää kehitetään sekä kerätään suullista ja kirjallista palautetta perheiltä. Toiminnan tuloksia tuodaan esille rahoitusten hakemisessa sekä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Työntekijät toteuttavat myös omaa arviointia. Yhteistyökumppaneilta kerätään palautetta. Sofian asiakastietojärjestelmää hyödynnetään tilastoinnissa sekä arvioinnissa. Asiakastyöskentelyä ohjaavat yhdistyksen omassa laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit.

Perhetuvan toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ			
Perheiden määrä	350 kpl	>> vuositasolla toiminnassa olleiden perheiden määrä n.	
		>> n. 60 eri perhettä viikossa	
		>> päivittäin n. 20 aikuista ja 25 lasta	
Avoin päivätoiminta	5443 krt	>> käyntikertaa	
Aikuiset	2436 krt	>> käyntikertaa	
Lapset	3007 krt	>> käyntikertaa (0-6kk - 4 v), suurin osa 1-2 v. kävijöitä	
Lastenhoito	15 krt	>> 9 lasta	
RYHMÄTOIMINTA			
Eri tahojen ja perheiden ryhmät	19 kpl	>> 87 kertaa	
Yhdistyksen ryhmät	10 kpl	>> 57 kertaa	
Lasten syntymäpäivät ja ristiäiset	47 krt		
TOIMINTATUOKIOT			
Lasten musiikkituokio	26 krt	>> ulkopuolinen vetäjä	
Vauva-/satujooga	11 krt	>> ulkopuolinen vetäjä	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Loviisankatu 14, katutaso, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	3 hlö	>> vast.perhetyöntekijä, 80 % perhetupaohjaaja 50 % lastenohjaaja	
Opiskelijoita	2 hlö	>> sosiaali- ja terveydenhuoltoala	
Rahoitus		>> Toiminta rahoitetaan pääosin Lahden kaupungin ja STEAn avustuksilla	
Lahti	85 000,00	€	
STEA	50 000,00	€	
Muut tuotot	7 951,59	€	
Tuotot yhteensä	142 951,59	€	

4.1 Turvakoti

Turvakoti on tarkoitettu perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeville tai sen uhan alla elävillä aikuisilla naisilla ja miehille, alaikäisillä huoltajan kanssa, nuorilla sekä ikäihmisillä. Turvakodissa on viisi perhepaikkaa, joihin voi hakeutua mihin vuorokauden aikaan tahansa perhe- ja lähisuhdeväkivallan kriisitilanteissa. Turvakodilta on mahdollista saada puhelimitse ympärivuorokauden (24h) henkilökohtaista neuvontaa ja opastusta perhe- ja lähisuhdeväkivaltatilanteessa.

Turvakoti tarjoaa välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneelle tai sen uhan alla elävillä henkilöillä. Tavoitteena on väkivaltakierteen katkaisu ja fyysisen sekä psyykkisen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy.

Asiakkaat ohjautuvat turvakotiin suurelta osin joko omasta aloitteesta, ystävien tai tuttavien tukemana tai sosiaalitoimen kautta. Turvakodin henkilökunnalla on vähintään sosiaali- tai terveydenhuollon AMK-koulutus (tällä hetkellä kahdella perhe- ja kriisi-työntekijällä on ylempi AMK-koulutus). Turvakodin johtajalla on terveystieteiden maisterin koulutus, sosiaalityöntekijän sijaispätevyys (sosiaalityöntekijän opinnot ovat maisterivaiheessa). Työtä kehitetään yhdessä THL:n ja Ensi- ja turvakotien liiton kanssa.

Turvakotityön tärkeimmät periaatteet ovat tuen tarjoaminen kaikille osapuolille (myös kotiin jääneelle/jääneille tarjotaan tarpeen mukaan yhdistyksen palveluita) lapsen tilanteen erityinen huomioiminen lastensuojelullisesta näkökulmasta sekä erilaisista tukipalveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen. Elementteinä ovat kodinomaisen turvallinen ympäristö, terapeuttiset keskustelut, tuen antaminen arjen tilanteissa ja asioiden hoidossa. Turvakodin henkilöstön erityinen osaamisalue on tiedon jakaminen väkivallasta ja väkivallan vaikutuksista kaikkiin osallisiin. Tärkeä osa turvakotityötä on tukea vanhempia huomioimaan lapsen tarpeet haasteellisessa tilanteessa.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen

Turvakotityössä asiakkaiden osallistaminen ja yhteisöllisyyden edistäminen toteutuivat erilaisin toimintatuokioin sekä tapahtumien kautta. Kriisityötä tehtiin asiakaslähtöisesti; asiakas itse määritteli tuen tarpeet, jotka hän koki itselleen tarpeellisiksi (näitä käsiteltiin yhdessä asiakkaan kanssa). Turvakotityön tavoitteena oli turvallisten puitteiden luominen ja mahdollistaminen asiakkaiden arkeen.

Turvakotijakson aikana kiinnitettiin erityistä huomiota lapsen tilanteeseen ja hänen osallisuutensa edistämiseen haasteellisessa elämäntilanteessa. Lapsen tarpeisiin pyrittiin vastaamaan monipuolisella tavalla henkilöstön erityisosaamista hyödyntäen.

Turvakotiin oli nimettynä vastaava työntekijä vapaaehtoistyöntekijöiden toiminnan kehittämiseen, uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseen sekä jo olemassa olevien kontaktien vahvistamiseen. Tavoitteena oli juurruttaa vapaaehtoiset osaksi turvakotityön arkea. Vapaaehtoiset kävivät turvakodilla pitämässä asiakkaille sadonkorjuujuhlan, osallistuivat lasten harrastustoimintaan sekä antoivat tarvittaessa asiointiapua asiakkaille.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Turvakoti tuotti yhdenvertaisesti lakisääteisiä palveluja lähisuhde- tai perheväkivaltaa kokeville, näkeville tai sen uhan alla eläville asiakkaan lähtökohdista riippumatta. Turvakotipalvelut olivat kaikkien saatavilla, riippumatta kansalaisuudesta, uskonnosta, sukupuolesta tai taloudellisesta tilanteesta. Turvakoti on tiloiltaan esteetön.

Turvakodin työskentelytapa tuki yhdenvertaisuutta perustuen asiakkaiden yksilölliseen kohtaamiseen. Työntekijät mallintavat omalla toiminnallaan toisen ihmisen kunnioittavaa, inhimillistä, tasavertaista ja oikeudenmukaista kohtelua.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Turvakotityön kehittämistä ja uudistamista varten mahdollistettiin henkilökunnalle tähän kouluttautuminen. THL järjesti kriisityön koulutuksen, johon turvakodilta osallistui yksi perhe- ja kriisityöntekijä sekä turvakodin johtaja. Turvakodin johtaja osallistui THL:n järjestämiin sosiaalityöntekijöiden työkokouksiin sekä Ensi- ja turvakotienliiton järjestämiin sosiaalityöntekijöiden työkokouksiin. Yksi perhe- ja kriisityöntekijä osallistui väkivaltatyön prosessikoulutukseen, joka jatkuu vuoden 2019 keväälle saakka. Turvakodilta osallistuttiin aktiivisesti Ensi- ja turvakotien liiton järjestämiin työkokouksiin. Turvakodin työntekijät osallistuvat suunnitellusti myös muiden tahojen järjestämiin koulutustilaisuuksiin osaamisensa päivittämiseksi.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Turvakoti tiivisti verkostojen kanssa toimimista asiakkaan palvelupolkujen vahvistamiseksi. Turvakodin vahva rooli erityispalvelua tuottavana yksikkönä tuli esiin erilaisten kumppanuuksien ja verkostojen kanssa toimimisessa. Pyrittiin tiiviiseen yhteistyöhön kehittämishankkeiden ja paikallisverkostojen kanssa liittyen perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja ehkäisyyn; tässä myös hyvin onnistuttiin. Turvakoti kuului keskeisenä toimijana Marak –toiminnan seudulliseen työryhmään, jossa rakennettiin turvallista tulevaisuutta vakavan väkivallan- tai sen uhan alla eläville asiakkaille.

Turvakodissa huomioitiin asiakkaiden erityistarpeita (esim. maahanmuuttajataustaiset asiakkaat). Yhdellä turvakodin perhe- ja kriisityöntekijällä on erityiskiinnostus ja osaa-

minen maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden kanssa työskentelyyn. Yhdistyksen perheväkivaltatyön avopalveluiden lapsityöntekijä mahdollisti lapsiasiakkaiden asioiden esiin nostamisen turvakotijakson jälkeen. Tuen tarve tuli huomioiduksi myös turvakotijakson jälkeen. Yhteistyötä tehtiin yhdistyksen muiden työmuotojen kanssa asiakkaan jatkosuunnitelmien- ja tarpeiden mukaisesti.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Toiminnan vaikuttavuutta osoittivat asiakastyön suunnitelma ja sen toteutuminen sekä turvakotijakson jälkeen kerättävä asiakaspalaute. Sähköistä asiakaspalautelomaketta hallinnoi THL. Lasten kanssa tehtävästä työstä kerättiin palautetta lapsilta itseltään. Palaute turvakotityöstä ei tule THL:ltä henkilökunnan tietoon välittömästi turvakotijakson jälkeen. Tämä uusi palautelomake on ollut käytössä n. vuoden ja THL:ltä on saatu yksi palauteyhteenveto turvakodin käyttöön.

Turvakodin toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ (5 asiakasperhehuonetta)			
Asiakkaita	223 kpl	>> perheitä 134, joissa naisia 131, miehiä 3 ja lapsia 89	
Hoitovuorokausia	2836 kpl	>> aikuisten vrk 1373 ja lasten vrk 1463	
Asiakaskuntia	42 kpl	>> Asikkala, Espoo, Haapajärvi, Hankasalmi, Hartola, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Helsinki, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iitti, Ikaalinen, Imatra, Joutsa, Jyväskylä, Karkkila, Kemi, Kerava, Kitee, Kittilä, Kokkola, Kouvola, Kärkölä, Lahti, Lohja, Mäntsälä, Orimattila, Oulu, Outokumpu, Padasjoki, Pukkila, Pälkäne, Rauma, Ruovesi, Sysmä, Tampere, Turku, Tuusniemi, Vaasa ja Vantaa	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	8 hlö	>> turvakodin johtaja, 4 perhe- ja kriisityöntekijää, 2 perhe- ja kriisityöntekijää (yö) ja emäntä	
Opiskelijoita	6 hlö	>> sosiaali- ja terveydenhuoltoala	
Rahoitus		>> Suomen valtio	
Suomen valtio	600 000,00	€	
Muut tuotot	8 938,40	€	
Tuotot yhteensä	608 938,40	€	

4.2 Perheväkivaltatyön Avopalvelut

Perheväkivaltatyön Avopalvelut koostuvat Jussi-työstä, Avokriisityöstä, Lapsityöstä ja Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminnasta. Nämä työmuodot muodostavat perheväkivaltatyön tiimin. Tiimissä tapahtuva eri työmuotojen välinen yhteistyö mahdollistaa kokonaisvaltaisen ja samanaikaisen työskentelyn perheen kaikkien osapuolten kanssa, silloin kun perheessä on väkivaltaa tai sen uhkaa. Integroidun väkivaltatyön toteutuessa ja samanaikainen eri osapuolien huomioiminen ja auttaminen edistää toivottua tulosta tehokkaammin ja on vaikutuksiltaan pysyvämpää.

Tiimityö mahdollistaa myös työntekijöiden osallisuuden kokemuksen myötä entistä paremman sitoutumisen yhteiseen suunnitteluun ja väkivaltatyön toimintatapojen ja menetelmien kehittämiseen sekä työn arviointiin.

4.2.1 Avokriisityö

Avokriisityö on tarkoitettu väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille naisille ja heidän perheilleen. Avokriisityön asiakkaat eivät välttämättä tarvitse turvakotipaikkaa sillä hetkellä, vaan haluavat keskusteluapua yksittäisen kriisitilanteen tai hankalan elämäntilanteen selvittämiseksi. Joillakin asiakkailla väkivalta on ollut jatkuvaa ja säännöllistä ja on saattanut jatkua hyvinkin pitkään, toisilla se on ollut sattumanvaraista ja yllättävää. Osalla asiakasperheistä on muitakin elämänhallintaan liittyviä vaikeuksia, mm. mielenterveys-, päihde- ja parisuhdeongelmia.

Avokriisityön tavoitteena on turvallisuuden palauttaminen perheeseen. Toiminnan viitekehys on terapeuttilinen keskusteluapu. Olennainen osa työskentelyssä on asiakasperheen omien voimavarojen löytyminen ja selviytymistä tukeva verkostotyö. Työskentelyyn voidaan liittää perheen lapset, joille tarjotaan myös mahdollisuutta yksilötyöskentelyyn. Lapsen tilannetta arvioitaessa lastensuojelun näkökulma on oleellinen osa asiakastyötä. Asiakastyö sisältää, yksilö-, pari-, perhe- ja verkostotapaamisia. Lisäksi tarjotaan neuvonta- ja keskusteluapua puhelimitse

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Kuluneen vuoden aikana yhteistyö tiivistyi erityisesti ensikodin kanssa. Työntekijä kävi tapaamassa ensikodilla asuvia äitejä. Yhdessä työntekijöiden kanssa mietittiin äidin ja vauvan tilannetta ja arvioitiin, mikä erityisesti auttaisi juuri tätä perhettä.

Yhteistyö Rikosuhripäivystyksen kanssa jatkui tiiviinä, asiakasohjaus toimi molempiin suuntiin. Rikosuhripäivystyksen työntekijää konsultoitii rikosprosessin eri vaiheista ja esim. tukihenkilötoimintaan liittyvissä asioissa. Avokriisityöstä ohjattiin asiakkaita Ri-

kun ja Lahden seurakuntayhtymän yhdessä toteuttamaan lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten vertaisryhmään.

Työntekijä osallistui edelleen Marak-työryhmän toimintaan (auttaa väkivallan uhrien kanssa työskenteleviä työntekijöitä tunnistamaan väkivallan kohonnut uusiutumisen riski). Avokriisityöstä ohjattiin asiakkaita ko. työryhmään, osa asiakkaista oli myös itse läsnä, kun hänen asiaansa käsiteltiin työryhmässä. Moniammatillinen Marak-työryhmä kokoontuu n. kerran kuukaudessa.

Avokriisityöstä ohjattiin asiakkaita myös turvakotiin. Turvakodin työntekijöiden kanssa on sovittu käytännöstä, jossa asiakkaalla on mahdollisuus käydä sovitusti avokriisityöntekijän kanssa tutustumassa turvakodin tiloihin ja toimintaan. Tutustuminen tiloihin etukäteen voi helpottaa asiakkaan päätöstä lähteä turvakotiin, jos/kun oma turvallisuus kotona on uhattuna. Turvakotijakson jälkeen asiakkaita ohjautuu avokriisityöhön joko niin, että asiakkaalle on annettu turvakotijakson päättyessä avokriisityöntekijän yhteystiedot ja asiakas ottaa itse myöhemmin yhteyttä. Tai avokriisityöntekijä käy esittäytymässä asiakkaalle ja tässä tilanteessa sovitaan ensimmäinen tapaamiskerta avokriisityöhön.

Yhdenvertaisuuden lisääminen yhteiskunnassa

Avokriisityössä keskeisimpiä teemoja olivat trauman läpikäyminen, väkivaltaa estävien konkreettisten keinojen löytäminen sekä turvallisuuden palautuminen perheeseen. Keskeistä oli myös tiedon välittäminen väkivallan eri muodoista. Avokriisityössä lasten ja nuorten tilanne perheessä on jatkuvasti esillä. Vanhemmuuskeskusteluissa korostettiin sitä, miten vanhempi voi auttaa ja tukea lasta/nuorta työstämään mahdollista väkivaltakokemustaan ja sitä kautta lisätä lapsen turvallisuuden tunnetta. Joissakin tapauksissa oli mukana asiakkaan lähiverkoston tai asiakkaan ohjanneen tahon edustaja. Perheen luvalla oltiin yhteydessä perheen muihin auttajatahoihin. Heidän ja perheen kanssa yhdessä mietittiin keinoja, mitkä parhaiten auttaisivat juuri tätä perhettä.

Yhteistyötä tehtiin mm. koulujen, perhetyöntekijöiden, sosiaalityöntekijöiden, Varjo-hankkeen (eron jälkeisen väkivaltaisen vainon kohteena elävien perheiden turvallisuuden lisääminen ja vainoamisen ehkäisy). Pakolaisina maahan tulleiden asiakasperheiden tilannetta ja avun tarvetta arvioitiin yhdessä vastaanottokeskusten työntekijöiden kanssa. Konsultaatioapua saatiin Monika-naiset ry:ltä (maahanmuuttajanaيسille ja heidän lapsilleen tarkoitettu turvakoti).

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Kuluneen vuoden aikana ylläpidettiin joustavaa yhteistyötä jo tutuksi tulleiden yhteistyökumppaneiden kanssa, esim. vastaamalla mahdollisimman nopeasti asiakasohjauspyyntöihin. Pyydettyessä annettiin konsultaatioapua. Valopilkun (kiusaamisasioiden

tuki- ja neuvontakeskus) kanssa yhteistyötä tehtiin tukemalla perheiden ja koulun välistä vuorovaikutusta. Myllyhoitoyhdistys tuli mukaan uutena yhteistyökumppanina.

Asiakastyössä hyödynnettiin v. 2016 toteutunutta Soili Poijulan ”Lapsi ja Kriisi” koulutuksessa saatua traumatietoa. Koulutuksesta saatua materiaalia jaettiin yhdistyksen joihinkin työmuotoihin. ”Kannusta minut vahvaksi ” -hankkeen materiaalia käytettiin asiakastilanteissa keskustelun tukena. Ko. materiaalia jaettiin runsaasti myös yhteistyökumppaneille.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen.

Yhteistyö oli tiivistä jo olemassa olevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Kuluvana vuonna pohdittiin esim. seurakunnan työntekijöiden kanssa sitä, miten toimitaan erityisen vaikeissa olosuhteissa/tilanteissa olevien perheiden kanssa.

Verson koordinoimassa Turvallisuusverkostossa tavattiin uusia ja jo olemassa olevia yhteistyökumppaneita. Tapaamisissa saatiin uutta tietoa eri teemoista, esim. perhe- ja lähisuhdeväkivalta maahanmuuttajaperheissä ja Lape-muutosohjelman kohentamisesta.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Asiakailta pyydettiin jo työskentelyn alkuvaiheessa suullisen palautteen lisäksi kirjallista palautetta. Sekä asiakkailta, yhteistyöverkostoilta että eri työryhmiltä (Marak, P-H:n Turvallisuusverkosto, yhdistyksen väkivaltatyöntekijöiden ryhmä ja Lapsityöryhmä) saatua palautetta hyödynnettiin toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja vaikuttavuuden arvioinnissa. Työn tukena oli säännöllinen työnohjaus.

Työntekijä osallistui myös yhdistyksen koordinoimaan valtakunnalliseen väkivaltatyön foorumiin Pajulahdessa, Neljän Tuulen -seminaariin Lahdessa sekä väkivaltatyön työkokoukseen Helsingissä.

Avokriisityön toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ			
Asiakkaita	131 kpl	>> perheitä 101, joissa naisia 101, miehiä 6 ja lapsia 24	
Yksilö-, pari- ja perhetapaamiset	332 kpl	>> sis. perutut tapaamiset 49 kpl	
Asiakaspuhelut ja viestit	220 kpl		
Asiakaskuntia	14 kpl	>> Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenlinna, Jyväskylä, Lahti, Mikkeli, Nastola, Orimattila, Porvoo, Pukkila, Seinäjoki ja Sysmä	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	1 hlö	>> avokriisityöntekijä	
Rahoitus		>> Toiminta rahoitetaan STEAn avustuksella.	
STEAn avustukset	59 500,00	€	
Muut tuotot	1 122,76	€	
Tuotot yhteensä	60 622,76	€	26

4.2.2 Jussi-työ®

Jussi-työ toimii perheväkivallan katkaisemiseksi ja ehkäisemiseksi tarjoamalla ammatillista apua miehille, joiden perheessä tai lähisuhteissa on väkivaltaa tai sen uhkaa. Tavoitteena on luoda perheväkivallan kaikille osapuolille väkivallasta vapaata turvallista tulevaisuutta, erityisesti perheen lapset huomioiden. Jussi-työ palvelee Lahden ensi- ja turvakoti ry:n eri työmuotojen asiakasperheitä sekä toimii seudullisena avopalveluna. Jussi-työ on osa perheväkivaltatyön matalan kynnyksen maksutonta palvelutoimintaa.

Jussi-työn sisältö ja paikka palvelujärjestelmän kokonaisuudessa on ollut selkeä ja sen olemassaolo on vakiintunut. Julkisessa palvelujärjestelmässä ei ole selkeästi nimettyä toimijaa, joka vastaisi Jussi-työn tarjoamaa erityisosaamista väkivaltatyön osalta. Toiminnan keskiössä v.2017 oli edelleenkin asiakkaiden tavoittaminen mahdollisimman laajasti ja osaavan, sisällöllisesti ja menetelmällisesti hyvin toimivan avun tarjoaminen. Jussi-työn tavoitteena oli myös lisätä muiden palvelujärjestelmän toimijoiden tietoutta tunnistaa ja kohdata lähisuhdeväkivaltaa ja tehdä siihen liittyviä avun ja tuen mahdollisuuksia tunnetuksi.

Asiakastyö on ollut muutosta tukevaa keskusteluapua sekä neuvontaa ja ohjausta erilaisissa elämäntilanteissa eläville miehille ja pareille heidän perhe- ja lähisuhdeväkivaltakriisinsä eri vaiheissa, riippumatta siitä, onko mies väkivallan tekijä vai kokija. Jussi-työn menetelmällinen painopiste on kahdenkeskisissä tapaamisissa miesten kanssa.

Jussi-työ tarjoaa:

- kriisiapua elämän erilaisissa kriiseissä
- yksilö- tai parikeskustelua
- neuvontaa ja ohjausta

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Tiedostettiin tarve vahvistaa ja kehittää väkivaltatyöhön liittyvää vertaistoimintaa esim. ryhmätoiminnan muodossa. Tavoite ryhmätoiminnan aloittamisesta jäi kuitenkin vielä vuonna 2017 saavuttamatta. Erityisen lapsityöntekijän aloittaessa työnsä loka-kuussa 2017 osana väkivaltatyön avopalvelutiimiä tehostui myös lasten kanssa tehtävä väkivaltatyö. Tämä lapsityön tehostuminen vahvisti lapsen osallisuutta perhe- ja lähisuhdeväkivaltatilanteissa ja lisäsi tarvetta kohdata vanhempia sekä yksilö- että ryhmätyön (vertaisuus) keinoin. Lapsityöhön saumattomasti liittyvässä vanhemmuustyössä voidaan hyödyntää yhdistyksen sisäisen toimintaympäristön yhteistyömahdollisuuksia.

Saatiin alkuun suunnitteluprosessi väkivaltatyön avopalveluiden tiimissä siitä, mikä olisi oikein ajoitettu ja asiakasta parhaiten hyödyttävä toimintamalli yksilö-, pari- ja lapsityöskentelyssä. Tämä liittyy myös Ensi- ja turvakotien liiton vetämään väkivaltatyön avopalveluiden kehittämishankkeeseen. Väkivaltatyön avopalveluiden kehittämishank-

keeseen sisältyi v. 2017 kaksi Ensi- ja turvakotien liitossa pidettyä työkokousta, jotka oli suunnattu toiminnanjohtajille ja palvelupäälliköille. Jussi-työntekijä osallistui yhdistyksen väkivaltatyön avopalveluiden lähiesimiehenä myös näihin työkokouksiin.

Osallisuus toteutui kirjallisen ja suullisen palautteen hankkimisena asiakkailta. Palautteilla vahvistetaan apua saaneiden osallisuutta toiminnan kehittämisessä. Tilastoinnin ja palauteraportoinnin tehostamiseksi ja laajentamiseksi sekä asiakkaiden että yhteistyötahojen suuntaan, tavoitteena oli ottaa käyttöön Webropol-kysely- ja raportointityökalu. Tämän toteutuminen siirtyi aikataulullisista syistä vuodelle 2018.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Jussi-työtä on korostettu maksuttomana ja luottamuksellisena matalan kynnyksen palveluna eri tiedottamisen muodoissa. Jussi-työn asiakastyössä korostui perheväkivallan kaikkien osapuolien huomioiminen ja tuettiin erityisesti lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön. Lähisuhteissaan väkivaltaa käyttävää miestä tuettiin vastuulliseen vanhemmuuteen tarkastelemalla aikuisten riitoja ja väkivallan käyttöä lapsen näkökulmasta.

Yhdenvertaisuuden edistämiseksi pyrittiin vahvistamaan perheiden omia voimavaroja myös monikulttuurisuus ja perheiden monimuotoisuus huomioiden. Vuonna 2017 alkoi Ensi- ja turvakotien liiton vetämä väkivaltatyön avopalveluiden kehittämisprosessi. Jussi-työ ja koko väkivaltatyön avopalveluiden tiimi oli aktiivisesti mukana väkivaltatyön avopalveluiden asiakasprosessien ja palvelulupauksen mallintamisessa. Prosessin tarkoituksena on yhtenäistää palveluita eri puolella Suomea, jotta kaikki saisivat samantilaista ja yhdenvertaista apua.

Jatkettiin ja kehitettiin edelleen vuorovaikutteista yhteistyötä palvelujärjestelmän eri toimijoiden kanssa verkostoihin liittymisen, asiakasyhteistyön, koulutuksen ja konsultoinnin kautta. Jussi-työntekijä oli yhdessä yhdistyksen verkostokoordinaattorin kanssa mukana kouluttajan roolissa prosessikoulutuksessa, liittyen perhe- ja lähisuuhdeväkivallan ehkäisytyön, varhaisen tunnistamisen ja hoitoon ohjauksen kehittämiseen. Vuoden 2017 osalta koulutuksen kohderyhmä muodostui Lahden, Hollolan ja Heinolan alueen koulu- ja opiskelijaterveydenhoitajista sekä neuvolan terveydenhoitajista. Koulutusprosessi toteutetaan yhteistyössä Sosiaalialan osaamiskeskus Verson kanssa. Jussi-työntekijä kävi myös kertomassa Jussi-työstä ja väkivaltatyöstä opiskelijoille LAMK:n asiantuntijapäivillä. Jussi-työ oli väkivalta- ja turvallisuustyön sisällöillä mukana Perhetuvan tiloissa kerran kuukaudessa järjestetyissä perhevalmennuksissa, joka Jussi-työn osalta jatkuu edelleen. Perhevalmennukset toteutetaan yhdistyksen sisäisenä yhteistyönä Jussi-työn, Ensikodin, Perhetuvan ja Baby blues -työn kanssa.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Julkisessa palvelujärjestelmässä ei ole selkeästi nimettyä toimijaa, joka vastaisi yhdistyksen Jussi-työn tarjoamaa koko perheen ja sen lähipiirin huomioivaa erityisosaamista väkivaltatyön osalta. Jussi-työ on seudullisesti tunnettua ammatillista matalan kynnyksen maksutonta palvelua.

Vuoden 2017 aikana Jussi-työ toi aktiivisesti eri tapahtumatoiminnan, koulutustilaisuuksien ja verkostokokouksien yhteydessä esiin yhdistystä lastensuojelujärjestönä ja erityisosaamista monipuolisten, koko perheen ja sen lähipiirin huomioivan väkivalta- ja kriisityön palvelujen tuottajana. Näissä eri yhteyksissä korostettiin erityisesti lapsen aseman huomioimista perhe- ja lähisuhdeväkivalta tilanteissa, sekä ehkäisevässä että korjaavassa työssä.

Erityisen lapsityöntekijän saaminen lisäresurssiksi lokakuussa 2017 perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön avopalveluiden tiimiin mahdollistaa nyt aiempaa merkittävästi paremmin sekä määrällisesti että laadullisesti yksilöllisen ja henkilökohtaisen työskentelyn lasten kanssa.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Jussi-työhön sisältyi yhteistyötä ja työparina työskentelyä yhdistyksen muiden työmuotojen kanssa, esim. avokriisityöntekijän kanssa sekä asiakasyhteistyötä perheväkivaltaan liittyvissä tilanteissa yhdistyksen ulkopuolisten, mm. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä ja työparina työskentelyä ylläpidettiin ja vahvistettiin mm. osallistumalla aktiivisesti Päijät-Hämeen turvallisuusverkoston kokouksiin. Turvallisuusverkostojäsenyys mahdollisti vuorovaikutuksellisen tiedonvälityksen ja ilmiökeskustelun alueen toimijoiden kanssa sekä loi uusia kumppanuuksia ja edellytyksiä kehittämistoiminnalle. ”Tavoitteena turvallisuus -Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017-2020” kuvaa ja määrittelee seudullisten toimijoiden tehtävää ja roolia. Päijät-Hämeessä on toimiva seudullinen koordinaatio, jossa yhdistyksen väkivaltatyöllä oli vuoden aikana keskeinen rooli. Yhdistyksen väkivaltatyö teki ja tekee jatkossakin tiivistä yhteistyötä seudullisten toimijoiden kanssa mm. palvelutoiminnan ja palveluketjujen kehittämiseksi.

Lahden ensi- ja turvakotiyhdistys sai v. 2017 järjestettäväkseen yhdessä Ensi- ja turvakotien liiton ja THL:n kanssa 18. Valtakunnallisen väkivaltafoorumin, joka pidettiin Liikuntakeskus Pajulahdessa. Foorumi lisää väkivaltatyön osaamista ja mahdollistaa verkostoitumisen paikallisesti ja valtakunnallisesti alan ammattilaisten kanssa. Yhdistyksestä oli koottu foorumin suunnittelua ja toteuttamista varten työryhmä, johon myös Jussi-työntekijä kuului.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Jussi-työn työmenetelmiin asiakassuhteen aikana sisältyi jatkuva työn vaikuttavuuden arviointi suullisesti yhdessä kaikkien asiakkaiden kanssa jokaisen tapaamisen yhteydessä. Tämän lisäksi työn vaikuttavuutta ja kehittämistarpeita kysyttiin asiakkailta kirjallisesti siihen tarkoitettulla kyselylomakkeella. Tiedostettiin systemaattisen palautekyselyn kehittämisen tarpeellisuus tärkeänä osana väkivaltatyön laadullista kehittämistä. Erityisesti yhteistyötahoilta saatu palaute oli satunnaista ja toteutui pääasiallisesti suullisena palautteena.

Jussi-työn toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ			
Asiakkaita	137 kpl	>> perheitä 128, joissa naisia 9, miehiä 128	
Yksilö-, pari- ja perhetapaamiset	422 kpl	>> yksilötapaamiset 387, pari- ja perhetapaamiset 35 >> sis. käyttämättä jätetyt tapaamisajat 22 kpl	
Asiakaspuhelut ja viestit	87 kpl		
Asiakaskuntia	19 kpl	>> Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Hämeenlinna, Iitti, Kangasala, Kouvola, Kärkölä, Lahti, Myrskylä, Mäntsälä, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Pukkila, Riihimäki ja Tampere	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	2 hlö	>> jussi-työntekijöitä	
Rahoitus		>> Toiminta rahoitetaan pääosin STEAn avustuksella.	
STEAn avustukset	114 500,00 €		
Muut tuotot	4 245,53 €		
Tuotot yhteensä	118 745,53 €		

4.2.3 Lapsityö

Tukea ja turvaa tässä ja nyt – lapsi ei voi odottaa! -hanke

Tukea ja turvaa tässä ja nyt -lapsi ei voi odottaa! -hanke (2017 – 2020) on osa Lastensuojelun keskusliiton koordinoimaa Kaikille eväät elämään -avustusohjelmaa, johon kuuluu 23 valtakunnallista hanketta. Lapsityöntekijä työskentelee yhdistyksen perheväkivaltatyön avopalvelutiimissä. Kohderyhmänä ovat perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa tai väkivallan uhkaa kokeneet kouluikäiset lapset. Lapsityöntekijällä on valmius kohdata myös leikki-ikäisiä lapsia.

Lapsityö integroituu avopalveluiden valikkoon ja vanhempien kanssa työskentelevien työntekijöiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä (esim. Jussi-työ, Avokriisityö, Turvakoti). Vanhemmuustyössä keskustellaan vanhemman kanssa väkivallan vaikutuksista lapsen elämään. Kaikkien perheenjäsenten selviytymiskeinoja edistetään. Vanhemman vahvuuksia ja kannustavaa kasvatusta vahvistetaan.

Lapsityössä jokainen lapsi kohdataan henkilökohtaisesti ja yksilöllisesti. Lapsen ja perheen tilanne kartoitetaan työskentelyn alussa. Lapsityön tavoitteena on auttaa lasta jäsentämään kokemuksiaan turvallisesti omaa ikäänsä ja kehitystasoaan vastaavalla, osallistavalla tavalla. Prosessin aikana lapsen oma tarina tehdään näkyväksi, lapsen kanssa etsitään yhdessä selviytymiskeinoja ja laaditaan turvasuunnitelma. Erityisen tärkeää on lapsen toivon ja ilon ylläpitäminen.

Lapset ohjautuvat lapsityöhön yhdistyksen toiminnan piirissä olevista perheistä ja yhteistyökumppaneiden ohjaamina. Lapsityöntekijä tekee yhteistyötä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden lasten elämään liittyvien muiden toimijoiden kuten lapsiperheiden sosiaalityön, perheneuvolan, koulujen, päiväkotien ja toisten järjestöjen kanssa. Myös perhe itse voi ottaa suoraan yhteyttä lapsityöntekijään.

Hankkeen aloittaminen

Lapsityöntekijä aloitti työnsä yhdistyksessä lokakuussa. Ensimmäiset viikot kuluivat käytännön asioiden järjestelmissä (työhuone, internet-yhteydet, puhelin etc.). Lapsityöntekijä tutustui yhdistyksen muihin toimintoihin haastattelemalla työntekijöitä. Lisäksi hän laati hankkeelle toimintasuunnitelman, viestintäsuunnitelman ja aloitti työtään arviointisuunnitelmaan kehikkoa.

Lapsityöntekijä tutustui Päijät-Hämeen lapsiperheiden palvelukokonaisuuteen, esittäytyi Rikosuhripäivystyksessä ja kävi pitämässä puheenvuoron neuvoloiden terveydenhoitajien työkokouspäivässä (paikalla 45 henkilöä). Hän osallistui myös Verson järjestämään lasten ja nuorten väkivaltakokemuksia käsittelevään koulutuspäivään, Väkivaltaa kokeneiden -työkokouspäiviin Ensi- ja turvakotien liitossa ja Vauvan taika -seminaariin Lahdessa.

Lapsityöhön ohjautui kolme asiakasta loka-joulukuussa 2017: yksi Rikosuhripäivystyksen ja kaksi yhdistyksen Avokriisityön kautta.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen.

Lapsityöntekijä on osa perheväkivaltatiimin avopalvelukokonaisuutta. Tiimin toiminta on muotoutumassa vähitellen ja loppuvuoden aikana työstettiin alustavasti yhteisiä toimintakäytäntöjä, jossa koko perhe hyötyy avusta. Vanhemmuustyön yhteisiä rajapintoja alettiin miettiä myös.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Lapsityöntekijä verkostoitui muiden lapsi- ja nuorisotyötä tekevien ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten työntekijöiden kanssa, Vanhempi vankilan portilla- hankkeen ja Ylisukupolvisen kaltoinkohtelun katkaiseminen – hankkeen kanssa.

Lapsityöntekijä alkoi työstää lapsille suunnattua omaa, selkokielistä ja ymmärrettävää esitettä yhdessä Ylisukupolvisen kaltoinkohtelun katkaiseminen -hankkeen kanssa.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Lapsityöntekijä osallistui Kaikille eväät elämään -avustusohjelman viestintäkoulutukseen ja laati hankkeelle viestintäsuunnitelman. Lisäksi hän muodosti viestinnän tueksi Viestintäwelhot -työryhmän, joka koostuu viestinnän ja vaikuttamisen ammattilaisista, jotka omassa työssään pyrkivät vaikuttamaan yleisiin asenteisiin, lisäämään yhteisöllistä vastuuta ja ylläpitämään lasten oikeuksia. Ryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Hankkeelle alettiin hankkia käyttöön logoa kolmeksi vuodeksi (lastenkirjailija Tuula Peeren kirjan hahmo), käyttöoikeudesta allekirjoitetaan sopimus vuoden 2018 alussa. Lapsityöntekijä päivitti Lahden ensi- ja turvakodin Facebook-sivuille ja Instagramiin lähisuhte- ja perheväkivaltaa ja lasten osallisuutta koskevia artikkeleita.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Lapsityöntekijä verkostoitui Osallisuuden aika -järjestön kokemusasiantuntijoiden kanssa. Kokemusasiantuntijat tarkastelevat rakentavasti hankkeen lapsityötä ja lapsen osallisuuden kehittämistä ja antavat omia ideoitaan ja kehittämisenäkökulmiaan lapsityöhön.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen ja arviointi

Lapsityöntekijä osallistui Kaikille eväät elämään -avustusohjelman järjestämään arviointikoulutukseen. Hankkeen lapsityön vaikuttavuusarviointiin luodaan mittarit kevään 2018 aikana.

Lapsityöntekijä alkoi työstämään lasten viiden tapaamiskerran malliin sopivia työvälineitä ja menetelmiä. Apuna kehittämisessä tulee jatkossa olemaan luotu valtakunnallinen lapsityöntekijöiden verkosto.

Lapsityön toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ (alkoi 1.10.2017)			
Asiakkaita	3 kpl	>> lapset 5-9 v.	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	1 hlö	>> lapsityöntekijä	
Rahoitus		>>Toiminta rahoitetaan STEAn avustuksella	
STEAn avustukset	23 307,62	€	
Muut tuotot	25,89	€	
Tuotot yhteensä	23 333,51	€	

4.2.4 Turvallisten perheiden Päijät-Häme –toiminta (TPPH-toiminta)

Tavoitteet

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan vähentäminen Päijät-Hämeessä. Lisätään seudullisen ehkäisytöiden valmiuksia asiakastyössä niin perus- kuin erityispalveluissa kehittämällä asiakaslähtöisiä sosiaalisen turvallisuuden käytäntöjä. Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön Seutukoordinaatioryhmän ja Turvallisuusverkoston kautta ehkäisevän työn kehittäminen. Kansalaisyhteiskunnan kohdistuvan vaikutustoiminnan, asiakaslähtöisen verkosto- ja vapaaehtoistoiminnan sekä kokemusasiantuntija toiminnan kehittäminen yhdistyksen strategian mukaisesti.

Päijät-Hämeen alueen ehkäisevä perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyö

Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017-2020 hyväksyttiin kaikissa toimialueen kunnissa sekä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä. Toimintasuunnitelman päivityksestä ja jalkautuksesta vastaa Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn seutukoordinaatioryhmä, joka koostuu kunta-, järjestö ja srk -toimijoista. Työtä koordinoivat Sosiaalialan Osaamiskeskuksen ehkäisevän työn koordinaattori sekä yhdistyksemme verkostokoordinaattori (TPPH-toiminnan työntekijä). Verkosto kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Järjestettyyn koulutukseen, ”Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen lasten, nuorten ja perheiden palveluissa”, osallistui 83 alueen toimijaa. Prosessikoulutuksia lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen järjestettiin alueella neuvola-, koulu ja opiskelijaterveydenhoitajille sekä oppilashuoltotyöryhmille. Näistä viiteen osallistuttiin kouluttajina.

Turvallisuuswikiin päivitettiin sekä alueen asukkaiden että ammattilaisten käyttöön tarkoitettua sivustoa mm. toimijoiden, työkalujen ja palvelupolkujen osalta. Turvallisuusverkoston säännöllisillä kokouksilla lisätään ja vahvistetaan sekä tietoa että ymmärrystä perhe- ja lähisuhdeväkivalta -aihealueesta. Verkosto koostuu laajasti alueella toimivista ammattilaisista ja se kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Erityisteenä oli ”Maahan muuttaneiden arki ja lähisuhdeväkivalta”, ”LAPE- Huomisen hyvinvointia lapsille ja perheille Päijät-Hämeessä”.

TPPH-toiminta osallistui Sosiaalialan Osaamiskeskus Verson Neljän tuulen hankkeeseen lähisuhdeväkivallan osa-alueella.

Turvallisuustyö muissa Päijät-Hämeen alueen verkostoissa

Kansalais- ja vaikuttamistoiminta sisältyi eri verkostoissa ja ammattiryhmien kanssa tehtyyn yhteistyöhön. Siinä painottui turvallisuuslähtöinen väkivaltatyö sekä kannustavan kasvatuksen näkökulma kaltoinkohtelun ja kasvatuksellisen väkivallan vähentämiseksi.

Yhdessä ETK-liiton kanssa tuotettiin ”Turvallinen nuoruus”- esite ”Turvallinen lapsuus”- esitteen jatkoksi. Näitä esitteitä jaettiin ”Täällä on turvallista jutella huolista”- huoneentaulun kanssa lukuisissa kansalaistapahtumissa, koulutuksissa ja ammattilais- tapaamisissa. Wikisivuston www.phtuvallisuusverkosto.fi, Nettiturvakodin www.nettiturvakoti.fi sekä www.kasvatakannustaen.fi –virtuaalikirjan käyttömahdollisuuksia korostettiin työväliseen ajantasaisen tiedon saamiseksi asiakkaiden tilanteiden kohentamiseksi. Turvallisuusnäkökulma ja sen menetelmät liitettiin osaksi valtakunnallista ETK-liiton ylläpitämää Nettiturvakotia. Väkivallasta turvallisuuteen - käsikirjaan tutustumiseen kannustettiin läpi vuoden.

Parisuhdetoimijoiden verkosto kokoontui kolme kertaa ja oli mukana Lahden torilla järjestetyssä Iloisesti yhdessä -tapahtumassa. Motoristit koulukiusaamista vastaan- toiminnan kanssa oli yhteistyötä alueen kahden oppilaitoksen osalta. Yhteistyökumppaneiden kanssa järjestettiin lapsiperheille suunnattu tapahtuma ja Katse isään - valokuvanäyttely Hop Lopissa. Lahden Nuorisotoimen kanssa jatkettiin yhteistyötä Lapsityöryhmän kautta. Lahden lähiklinikoille toimitettiin kattava paketti lähisuhdeväkivallan tunnistamisen, puheeksioton ja toimijaesitteiden muodossa.

Toiminta yhdistyksessä (LETK) ja yhteistyö Ensi- ja turvakotienliiton kanssa

Yhdistyksen eri työmuotoihin liittyttiin turvallisuusnäkökulmaa ylläpitämällä ja lapsen huomioivaa näkökulmaa korostamalla. Yhteistyötä kehitettiin työmuotojen kanssa asiakkaiden lähisuhteiden turvallisuuden parantamiseksi. Työryhmätyöskentelyissä pyrittiin suunnitelmallisen toiminnallisuuden, työn kehittämisen ja työmuotojen toiminnasta tiedottamisen kautta yhä parempaan kansalaisten tuensaantiin (lapsityöryhmän puheenjohtajuus, kansalais- ja vapaaehtoistyöryhmä, väkivaltatiimi). Yhdistyksen omia kansalaistapahtumia järjestettiin viisi, vierailijoita otettiin vastaan ja järjestettiin ammattilaisille tarkoitettuja yhteistyötilaisuuksia kaksi.

ETK-liiton Kannusta minut vahvaksi -hankkeeseen kuului kaksi kokoontumispäivää sekä Kuopiossa järjestetty tapaamispäivä alueen yhdistystoimijoiden kanssa. Hanke päättyi kesäkuussa 2017. Hankkeessa tuotettua monipuolista materiaalia sekä luentopohjia hyödynnettiin hankkeen juurrutustyössä, jota jatkettiin koko vuoden monissa yhteyksissä.

Valtakunnallinen Väkivaltatyön Foorumi, ”Lähisuhdeväkivalta on kansallinen häpeä - tavoitteena turvallisuus”, järjestettiin yhdessä THL:n ja ETK-liiton kanssa Pajulahdessa. Foorumi oli kaksipäiväinen ja kokosi ammattilaisia laajalti eri puolilta Suomea.

Muu ammatillinen aktiivisuus

Tapaamiset eri toimijoiden kanssa lisäävät ymmärrystä heidän työnsä näkökulmaan ja luovat mahdollisuuksia kehittää moniammatillista yhteistyötä. Tällaisia tapaamisia oli

mm. sosiaalityön, lastensuojelun, Rikosuhripäivystyksen, Dilan Vauvan Taika-työn, Akuutti 24:n sekä sos.- ja terveydenhuoltoalan opiskelijoiden kanssa.

Tiedottaminen kahdensuuntaisesti yhdistyksen toiminnan ja verkostojen sekä ammattiryhmien välillä on tärkeä työn muoto. Koska ammatillinen kehittyminen, ajantasaisen tiedon hyödyntäminen sekä työn sisällöllinen laajuus edellyttävät sekä kouluttautumista että työnohjausta, näissä oltiin myös aktiivisia.

Turvallisten perheiden P-Häme toiminnan toimintalukuja v. 2017	
Kansalaisjärjestötoiminta (10 krt, 674 hlöä + MKKV-tapahtumien osallistujat)	
Yhteistyö eri verkostoissa painottui turvallisuusnäkökulmaan, kannustavaan kasvatukseen sekä lasten kaltoinkohtelun ja kasvatuksellisen väkivallan ehkäisyyn. Verkostojen kanssa toteutettiin 5 eri kansalaistapahtumaa ja alueen asukkaiden kohtaamista: Katse isään-valokuvanäyttely Hop Lop -tapahtuma (72 lasta, 80 aikuista), Pieni Leluralli (50 lasta, 60 aikuista, 6 vapaaehtoista), MKKV-ajot koulukiusaamisvastainen työ (2 tapahtumaa eri kouluilla, osallistujina koko koulun väki), Parisuhdetoimijoiden kanssa Iloisesti yhdessä-toritapahtuma (104 kohtaamista) sekä Joulunavaus/Lapsenoikeuksienpäivä-toritapahtuma (mukana yksi vapaaehtoinen, 250 jaettava esitepussukkaa).	
Muita yhdistyksen tapahtumia olivat Leikinpäivä Perhetuvalla (5 osallistujaa, vapaaehtoinen), Puhutaan miehistä -paneeli kirjastolla (23 osallistujaa, 4 vapaaehtoista). Yhteistyö Lahden nuorisotoimen kanssa: Startti ryhmän virkistyspäivä (6 nuorta, 6 aikuista, vapaaehtoinen), Rohkeutta tilanteisiin -ryhmän virkistyspäivä (6 nuorta, 6 aikuista).	
Koulutus ja tiedotus (8 krt, 454 hlöä)	
Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytöiden seutukoordinaatioryhmän järjestämä koulutus, "Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluissa" (83 hlöä), Valtakunnallinen Väkivaltatyön Foorumi (n. 250 hlöä). Kouluttajana/esittelijänä osallistuminen: lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttumien kehittämisprosessit (5 koulutusta, 101 hlöä). Kuopiossa järjestetty KMV-päivä (20 hlöä).	
Jaettuja esitteitä yhteensä 6945 kpl	
Järjestetyt yhteistyötahojen vierailut yhdistyksessä: 2krt (28 hlöä)	
Ammatilliset tapaamiset: 8 krt (61 hlöä)	
Yksittäiset yhteistyötapaamiset: 16 krt	
Osallistuminen palaveriin, koulutuksiin, työkokouksiin ja työnohjaukseen	
Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön seutukoordinaatio: Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytöiden seutukoordinaatioryhmä (PLW) kokoukset 4 krt, Sosiaalialan Osaamiskeskus Verso 18 krt, Turvallisuusverkosto 4 krt, Parisuhdetoimijoiden verkosto 3 krt	
Yhdistyksen ja ETK-liiton toiminta: yhdistys 158 krt, ETK 3 krt, Kannusta minut vahvaksi -hanke 3 krt, koulutuksiin osallistuminen 5 krt, yksilötyönohjaus 5 krt, ryhmätyönohjaus 2 krt.	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)	
Henkilökunta	1 hlö >> verkostokoordinaattori
Rahoitus	>> Toiminta rahoitetaan pääasiassa STEAn avustuksella.
STEAn avustukset	58.715,11 €
Muut tuotot	<u>1.127,56 €</u>
Tuotot yhteensä	59.842,67 €

4.3 Nettiturvakotitoiminta

Nettiturvakoti on matalan kynnyksen auttamistyötä väkivaltayössä. Ensi- ja turvakotien liitto on Suomessa ainoa taho, joka ylläpitää ja koordinoi ko. toimintaa.

Nettiturvakoti auttaa väkivallan kaikkia osapuolia ja siellä voi keskustella joko ammattiauttajan tai samaa kokeneiden kanssa. Erityisesti lapsia ja nuoria kannustetaan tutustumaan virtuaaliturvakotiin. Nettiturvakodissa on tietoa perheväkivallasta ja avun muodoista lapsille, nuorille ja aikuisille. Apua saavat kokijat ja tekijät. Nettiturvakodista löytyy tietoa myös ammattilaisille.

Nettiturvakodin yksilö- ja ryhmä-chatteja ylläpitävät väkivaltatyön ammattilaiset. Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksistä yhdistyksemme ei osallistunut vuoden 2017 aikana työpanoksen osalta chatti-toimintaan.

5. PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN

Perhe- ja eroauttamisen tiimin toiminnan tarkoituksena on kehittää ja koordinoida yhdistyksen perhe- ja erotyötä. Perhetyön ja eroauttamisen osaamisalueen työmuotoja ovat Alvari-perhetyö, Ero lapsiperheessä -työ, Mieskaveritoiminta sekä Tapaamispaikka.

Keväällä 2017 käynnistyi yhdistyksessä organisaatiomuutos, jonka seurauksena Perhe- ja erotyön lähiesimiehenä toimii vastaava erotyöntekijä. Organisaatiomuutoksen yhteydessä Perhetupa siirtyi vauvaperhetyön avopalveluiden tiimiin.

Vuoden 2017 aikana perhetyön osaamisalueen työmuodot olivat monilta osin uuden edessä. Tapaamispaikalla asiakasmäärä kasvoi ja työntekijäresurssia lisättiin tarvetta vastaavaksi. Samoin Eroauttamisen osalta asiakasmäärät kasvoivat ja tarve lisäresursseille ja uusperhetoiminnan käynnistämiseksi lisääntyi. Mieskaveritoiminnan työntekijän kokoaikaistamisen tarve nousi esiin. Alvari-perhetyön osalta käynnistyivät neuvottelut ostopalvelusopimuksesta Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän kanssa.

Kansalaisjärjestölähtöistä, osallisuutta ja vapaaehtoisuutta lisäävää tapahtuma- ja vaikuttamistoimintaa tehtiin mm. osallistamalla yhdistyksen perheille suunnattuihin tapahtumiin ks. [6.1.1. Tapahtumat](#)

Launeenkadun toimipisteessä järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa Avoimet ovet Kannustavan kasvatuksen merkeissä. Osallistujia tilaisuuksissa oli mm. perhetyöstä, neuvolasta, varhaiskasvatuksesta, kouluilta ja sosiaalityöstä (yht. noin 50 hlö).

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehdittiin järjestämällä tiimin oma syysretki. Launeenkadulla järjestettiin kolme ”hyvis-iltapäivää” (grillaus, keilaus, radiomuseon retki) sekä pienimuotoisia teematakoita joulupussien tekemisen ja pipareiden koristelun merkeissä. Lisäksi Perhe- ja erotyön tiimi vastasi Launeenkadun toimipisteen takapihan suunnittelusta. Avajaisia vietettiin kesällä sekä naapuruston että oman väen kanssa.

5.1. Alvari-perhetyö®

Alvari-perhetyö on lastensuojelujärjestön tuottamaa ammatillista, pitkäkestoista ja tiivistä tukea lapsiperheiden kotiin Päijät-Hämeen alueella. Alvari-perhetyö on Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenyhdistysten kehittämä toimintamuoto. Toiminta tarjoaa erityistason kuntoutuspalvelua lastensuojeluperheille ja perustuu sopimukseen Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän perhe- ja sosiaalipalvelut/ lastensuojelun kanssa. Alvari-perhetyö on rekisteröity ja toiminnalla on valtakunnalliset laatukriteerit. Työtä ohjaavat liiton ja yhdistyksen yhteiset arvot. Lahden ensi- ja turvakoti ry:n Alvari-perhetyö on toiminut 28 vuotta Lahdessa.

Perhetyö on ennaltaehkäisevää ja korjaavaa työtä. Perhetyössä painottuu perheen omien voimavarojen vahvistaminen. Terapeuttinen ja ratkaisukeskeinen työmalli tapahtuu yhdessä toimien ja vuorovaikutuksessa perheen ja yhteistyössä sen eri verkostojen kanssa. Työ toteutetaan yksilö- ja parityönä. Asiakassuhteet kestävät keskimäärin vuodesta kahteen. Asiakasperheet ohjautuvat työn piiriin Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän lastensuojelusta. Alvari-perhetyön keskeisenä työn tavoitteena on tukea vanhemmuutta ja edistää vanhemman ja lapsen/vauvan/ masuvauvan vuorovaikutusta sekä perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Perhetyössä työskentelee kaksi työntekijää. Vuoden 2017 asiakasperheet olivat pääasiassa pikkulapsi- ja vauvaperheitä sekä ala- ja yläkouluikäisten lasten perheitä. Työskentelyn piirissä olevilla perheillä oli mm. mielenterveys- ja päihde- ja muunlaisia riippuvuusongelmia, neurologisista syistä johtuvia tuen tarpeita sekä perheväkivaltaa. Perheiden vaikeudet olivat monikerroksellisia. Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden perheiden ja sen uhan alla elävien lasten auttamistyö korostui edelleen. Perhetyön tärkeänä tehtävänä on ollut valvoa lapsen edun toteutumista perheessä ja tukea vanhempia turvallisen arjen vahvistamisessa. Perheet ovat olleet vahvan tuen tarpeessa. Perhetyön tuen lisäksi kolmella perheellä on ollut tarvetta lasten lyhytaikaisiin avoahuollonsijoituksiin. Lähes kaikilla perheillä on ollut tukena myös tukiperhe tai -henkilö perhetyön työskentelyn aikana. Vapaaehtoistoiminta tukee perheitä, lasta/lapsia ja toiminta on jatkunut perheissä perhetyön päätyttyä.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Perheiden tapaamiset toteutuivat kotikäynteinä, asiointikäynteinä ja sosiaalisena kuntoutuksena. Perheitä tuettiin heidän omiin hoitotahoihinsa ja tapaamisiin osallistuttiin tarpeen mukaan. Asiakasperheiden kanssa työskentely toteutettiin sekä yksin työskentelynä että parityönä. Tapaamisissa olivat mukana koko perhe, perheenjäsen/osa perheestä, vanhemmat tai lapsi/ lapset. Myös perheen lähiverkosto oli tarpeen mukaan työskentelyn piirissä. Lapsen yksilötyöskentelyssä tuettiin hänen kasvunsa ja kehityksensä tuen tarpeita. Perheitä tavattiin 1-4 kertaa viikossa tarpeen mukaan. Perheiden tuen tarpeet olivat hyvin yksilöllisiä ja tapaamiset kestoiltaan pääosin pitkiä. Monikulttuurisessa asiakasperheessä otettiin huomioon heidän erityistuen tarpeensa. Puhelintukityö toimi tarvittaessa merkittävänä tukena.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Yhteistyötä tehtiin perheen omien lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja perheen muiden yhteistyötahojen kanssa. Verkostoyhteistyö toteutui tiiviisti ja perheet ovat hyötäneet saamastaan palveluohjauksesta. Yhteistyötä tehtiin sekä oman yhdistyksen eri työmuotojen kanssa että muiden viranomastahojen ja järjestöjen kanssa. Yhdistyksen laaja palveluvalikko ja työmuotojen erityisosaaminen on tarpeen mukaan käytettävissä Alvari-perhetyön asiakasperheille. Perhetyöstä osallistuttiin oman yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin [ks. 6.1.1 Tapahtumat](#). Alvari-perhetyötä esiteltiin yhteistyökumppaneille sekä opiskelijoille.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Perhetyön arvioinnissa käytettiin palvelusuunnitelmia, asiakasneuvotteluja, asiakaspalautteita, työntekijäpalautteita ja perheiden seurantatapaamisia. Palautteita kerättiin aktiivisesti pääosin suullisesti. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöille ja asiakkaille tehdyt kirjalliset yhteenvedot väli- ja päätösneuvotteluihin arvioivat perhetyön vaikuttavuutta ja perheen kuntoutumista omassa prosessissaan. Suullisen palautteen pyytäminen asiakkailta esim. tapaamisen yhteydessä, neuvotteluissa ja yleensä perhetyön työskentelyn aikana on arkikäytäntöä. Seurantatapaamiset toteutettiin noin puolen vuoden kuluessa perhetyön päättymisestä.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Ensi- ja turvakotien liitto (ETKL) yhdessä sen jäsenyhdistysten kanssa kehittää perhetyötä; Sari Hellsten, asiantuntija Ensi- ja turvakotien liitosta, koordinoi perhetyötä oman työnsä ohella. Toinen Alvari-perhetyöntekijä toimii yhdyshenkilönä Vanhempi vankilan portilla -hankkeessa v. 2017-2019 ja kuuluu Lahden alueen kehittämistyöryhmään. Osallistuttiin ETKL:n järjestämään perhetyöntekijöiden työkokoukseen lokakuussa.

ASIAKASTYÖ (asiakkuuksien pituus 1 - 1,5 v)			
Asiakkaita	27 kpl	>> perheitä 9, joissa naisia 9, miehiä 5 ja lapsia 13	>> lasten ikäjakauma: alle 1v.=4, 1-2v.=4, 3-4v.=1, 5-9v.=2 10-14v.=2
Asiakastapaamiset yksilö- ja parityönä	412 kpl	>> kotikäynnit, sos.kuntoutus, seurantakäynnit yms.	>> sis. peruutetut tapaamiset 18 kpl
Asiakasneuvottelut pääasiassa parityönä	29 kpl	>> asiakasneuvottelut, lastensuojelupalaverit, verkostopalaverit	
Asiakaspuhelut ja viestit	596 kpl		
Asiakaskuntia	1 kpl	>> Lahti	
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	2 hlö	>> vastaava alvari-perhetyöntekijä ja alvari-perhetyöntekijä	
Rahoitus		>> Toiminnasta on ostopalvelusopimus	
Lahden kaupunki	105 000,00	€	Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa
Muut tuotot	259,35	€	
Tuotot yhteensä	105 259,35	€	

5.2 Tapaamispaikka

Tapaamispaikka toteutti käräjäoikeuden, lastenvalvojan tai sosiaalitoimen määäämiä valvottuja ja tuettuja tapaamisia sekä valvottuja vaihtoja. Tapaamistyöllä autettiin ja tuettiin perheenjäseniä selviämään perheen erilaisista eroon liittyvistä kriiseistä sekä ongelmakohdista. Tapaamispaikan tuen avulla pyrittiin aikaan saamaan myönteisiä vaikutuksia koko perheen elämään ja erityisesti lapsen näkökulma huomioitiin. Tapaamistilanteesta pyrittiin saamaan lapselle positiivinen kokemus yhdessäolosta erossa asuvan vanhemman kanssa.

Tapaamispaikka palveli myös sijoitettujen lasten perheitä. Tapaamispaikalla toteutettiin lasten ja biologisten vanhempien sekä muiden lapsen lähipiiriin kuuluvien aikuisten tuettuja- tai valvottuja tapaamisia.

Osallisuuden ja Yhteisöllisyyden lisääminen

Tapaamispaikkatyötä tehtiin yhteistyössä lapsen, lapsen perheen, lapsen lähiverkoston sekä lähettävän tahon kanssa. Tapaamispaikalle tulevan lapsen elämäntilanne on useimmiten kriisiytynyt. Tapaamistyön keinoin lasta tuettiin ylläpitämään suhdetta tavattavaan vanhempaan tai lähisukulaiseen.

Vanhempien ja sijaisperheiden kanssa käytiin keskusteluja tapaamiseen liittyvistä asioista, vanhempia tuettiin ja neuvottiin tarvittaessa. Keskusteluissa tuotiin esiin erityisesti lapsen näkökulmaa tapaamisten mielekkästä toteutumisesta.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Tapaamistoiminnan periaatteisiin kuuluu, että tapaaminen on kaikille osapuolille turvallinen, päihteetön ja väkivallaton. Tapaamispaikalla kaikki osapuolet kohdattiin tasa-arvoisesti ja kunnioittaen.

Tapaamispaikan asiakasperheitä kannustettiin käyttämään lähialueen ajanviettomahdollisuuksia tapaamisen aikana. Näitä olivat esimerkiksi keilailu ja ravintolaruokailu.

Tapaamispaikan asiakasperheille järjestettiin mahdollisuus osallistua yhdistyksen lapsiperheille suunnattuihin tapahtumiin ([ks. 6.1.1 Tapahtumat](#)).

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Tapaamisoikeuden muutosten myötä eroperheitä on ohjautunut asiakkuuteen tapaamispaikalle enenevässä määrin. Tapaamispaikalla vastattiin perheiden tarpeisiin mahdollisimman yksilöllisesti. Tapaamispaikan työntekijät kuuluvat yhdistyksen perhetyöryhmään ja lapsityöryhmään sekä Ensi- ja turvakotien liiton Vanhempi vankilan portilla-hankkeen kehittämistyöryhmään.

Tapaamispaikan työntekijä kävi Ensi- ja turvakotien liiton koordinoimissa muiden paikkakuntien tapaamispaikkojen auditoinneissa vertaisauditoijana. Tästä saatiin hyödynnettäväksi muiden paikkakuntien hyväksi kokemia toiminatapoja.

Työntekijöiden ammattitaidon vahvistamiseksi ja sen ylläpitämiseksi osallistuttiin säännöllisesti ammattitaitoa tukeviin ja kehittäviin koulutuksiin sekä tapaamispaikkatyön työkokouksiin. Yhteistyötä tehtiin myös Etelä-Suomen muiden tapaamispaikkojen kanssa jakaen hyväksi koettuja työtapoja.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Tapaamispaikan yhteistyökumppaneita olivat käräjäoikeus, eri kuntien sosiaalitoimet, perhehoito sekä lastenvalvojat. Tiivistä yhteistyötä tehtiin myös perheoikeudellisen yksikön kanssa. Yhteistyö mahdollisti perheiden yksilöllisten tarpeiden huomioimisen sekä varhaisen puuttumisen silloin, kun tapaamiset eivät toteudu tai suju suunnitellusti. Yhteistyötä tehtiin myös vankiloiden, lastensuojelulaitosten, perhekotien, sijaisperheiden, päihdekuntoutusyksiköiden sekä yhdistyksen eri työmuotojen kanssa.

Tapaamispaikalta oltiin yhteydessä lähettävään tahoon ja heille raportoitiin tapaamisten toteutumisesta. Tapaamispaikkatyön ja Eroperheille tueksi -toiminnan yhteistyötä tiivistettiin vuoden aikana. Tarvittaessa Tapaamispaikan eroperheiden asiakkaita ohjattiin keskusteluihin erotyöntekijän kanssa.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Tapaamispaikalla toteutettiin Ensi- ja turvakotien liiton koordinoima auditointi. Yhteenveto auditoinnista oli positiivinen ja kehitysehdotuksia saatiin tulevalle kaudelle. Toiminnan vaikuttavuuden arviointi toteutettiin palautekyselynä puolistrukturoidulla palautelomakkeella auditointia varten. Palaute oli pääsääntöisesti hyvää ja numeraalinen keskiarvo kaikkien palautteiden perusteella Tapaamispaikan käyttökokemuksista oli 8,4. Asiakastyöskentelyä ohjasivat yhdistyksen omassa laatukäsikirjassa määritellyt laatukriteerit sekä Ensi- ja turvakotien liiton Tapaamispaikkatyön laatukriteerit.

Tapaamispaikkatyön toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ			
Asiakkaita	294 kpl	>>	perheitä 166, joissa naisia 112, miehiä 61 ja tavattavia lapsia 121 >> aikuisten keski-ikä 39 v. ja lasten 5,7 v.
Valvotut tapaamiset	420 kpl	>>	sis. peruutetut tapaamiset 82 kpl
Tuetut tapaamiset	457 kpl	>>	sis. peruutetut tapaamiset 88 kpl
Valvotut vaihdot	80 kpl	>>	sis. peruutetut vaihdot 5 kpl
Työskentelyn aloituksia	51 kpl		
Asiakaspuhelut ja viestit	1089 kpl		
Asiakaskuntia	34 kpl	>>	Asikkala, Espoo, Forssa, Hanko, Hartola, Heinola, Helsinki, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iitti, Imatra, Janakkala, Joutsa, Jämsä, Kotka, Kouvola, Kärkölä, Lahti, Laukaa, Lohja, Mäntsälä, Nastola, Nokia, Lohja, Mäntsälä, Nastola, Orimattila, Pihtipudas, Savonlinna, Sysmä, Vantaa, Vihti ja Ylöjärvi
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	2 hlö	>>	tapaamisohjaaja, kaksi 50% tapaamisohjaajaa
Rahoitus		>>	Palvelua käyttävät kunnat maksavat palvelusta hinnaston mukaisesti: työskentelyn aloitus 210 €, arkisin valvottu/tuettu tapaaminen/valvottu vaihto 160 €/krt, su valvottu tap. 320 €/krt, su tuettu tap. 240 €/krt
Kuntien korvaukset	147 746,67	€	
Muut tuotot	1 131,59	€	
Tuotot yhteensä	148 878,26	€	

5.3 Ero lapsiperheessä

Ero lapsiperheessä työn toiminnan tarkoituksena on auttaa erokriisissä olevia perheitä vertaisryhmätoiminnan ja asiakastyön keinoin huomioiden erityisesti lapsen tarpeet. Vuodelle 2017 haettiin STEAlta (Sosiaali- ja terveystyöskentelyn avustuskenttä) saata-vaan avustukseen lisäystä uusperhetoiminnan käynnistämiseksi. Rahoitus myönnettiin kuitenkin vain kahden erotyöntekijän palkkaamiseksi. Tämä toteutettiin siten, että erotyötä teki yksi kokoaikainen työntekijä ja kaksi 50% työntekijää, jotka tekivät toisen 50 % työajasta Tapaamispaikkatyössä.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Perheille tarjolla oleva, järjestölähtöinen eroauttaminen koostuu vertaisryhmätoiminnasta ja asiakastyöstä. Vuoden aikana toteutettiin kaksi Vanhemman neuvo -ryhmää, kolme Lasten eroryhmää ja yksi Eroneuvotilaisuus. Asiakkaita ohjattiin oman yhdistyksen tapahtumiin ja retkille. Näitä olivat mm. Linnanmäen kevätretki, yhteistyössä motoristien kanssa järjestettävä Leluralli, teatteriretki Vanhemman neuvo- ja Lasten eroryhmään osallistuneille perheille. Lisäksi järjestettiin kaikille tarjolla ollut Joka toinen pari -dokumenttielokuvailta. Toiminnan kautta tuettiin myös perheiden omaehtoisen vuorovaikutuksen syntymistä. Esim. lasten ero- ja Vanhemman neuvoryhmässä syntyneitä ystävyys-suhteita, jotka jatkuivat ryhmien päättymistenkin jälkeen.

Vanhempien osallistumista vertaisryhmiin mahdollistettiin järjestämällä lastenhoito ryhmien ajaksi. Lastenhoidosta vastasivat Lahden diakonialaitoksen opiskelijat ja vapaaehtoiset.

Asiakastyötä jalkautettiin Heinolan Perhekeskukseen. Lasten eroryhmien osalta pilotoitiin Möysän koululla yhdessä kuraattorin kanssa toteutettu lasten eroryhmä. Ryhmä kokoontui koulun tiloissa koulupäivän jälkeen. Eroneuvo- ja muille vapaaehtoisille järjestettiin Uusperhe -teemainen luento- ja keskusteluilta sekä tarjottiin mahdollisuutta osallistua Mielenterveyden ensiapu 1 kurssille. Ensi- ja turvakotien liitto kutsui Eroneuvovapaaehtoisia Yhteistyövanhemmuuden päivään, jonka tarkoituksena oli kuulla vanhempien kokemuksia yhteistyövanhemmuuden toteutumisesta ja siihen liittyvistä haasteista. Ko. päivään osallistui yksi Ero lapsiperheessä työn vapaaehtoinen. Eroauttaminen lapsiperheessä teemalla kävi kaksi erotyöntekijää kouluttamassa Espoon varhaisen tuen työntekijöitä.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Ero- ja uusperheille tarjottava tuki on ns. matalankynnyksen tukea. Perheet ovat saaneet tiedon toiminnasta Lahden alueella pitkälti koulun sähköisen järjestelmän Vilman kautta. Vilma tavoittaa lähes kaikki lahtelaiset lapsiperheet. Helppo tavoitettavuus näkyi mm. koululla järjestetyn lasten eroryhmän saamasta suuresta kiinnostuksesta. Ryhmään ilmoittautui 22 lasta, joista kohderyhmäksi valikoitui Möysän koulun 1-2 luokkalaisia. Vilman kautta ohjautui myös useita henkilöitä Vanhemman neuvo -ryhmiin ja asiakastyöhön.

Asiakastyötä jalkautettiin saatavuuden helpottamiseksi Heinolan Perhekeskukseen. Työntekijä oli tavattavissa kerran kuukaudessa tai sopimuksen mukaan. Vuoden 2017 aikana asiakkaita oli Heinolassa 19.

Hyvällä viestinnällä ja tiedottamisella (nettisivut, www.apuaeroon.fi, koulujen Vilma, sosiaalinen media jne.) huolehditaan tiedonkulusta ja tehdään Ero lapsiperheessä työ-

tä, sen toimintamalleja, sisältöjä ja tuloksia tunnetuksi perheille, yhteistyötahoille ja laajemmalle yleisölle.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Palveluita kehitettiin asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden pohjalta huomioiden yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset. Painopisteinä olivat mm. jalkautuminen kuntiin, kouluille (lasten eroryhmä, lasten yksilötapaamiset), samanaikainen Vanhemman neuvo- ja lasten eroryhmä sekä niiden yhteydessä pikkusisaruksille järjestetty lastenhoito. Työskentelyssä huomioitiin monimuotoiset perheet ja vastattiin erilaisten perheiden tarpeisiin.

Yhteistyötä kuntien ja muiden erotoimijoiden kanssa jatkettiin ja LAPE-hankkeen (Lapsi – ja perhepalveluiden muutosohjelma) myötä alueellinen Eroverkoston toiminta tiivistyi ja verkostoon liittyi myös kaksi LAPE-hankkeen suunnittelijaa sekä Käräjäoikeuden edustus. Erotyöntekijä oli mukana LAPE-hankkeen Perhekeskustoiminnan kehittämissä työryhmässä. Kaksi erotyöntekijää koulututtui vuoden 2017 aikana Uusperheneuvojiksi (koulutuksen järjesti Suomen uusperheiden liitto). Tämä tuo uudenlaista osaamista uusperheiden kanssa työskentelyyn, jota tehdään erotyön rinnalla. Työntekijät osallistuivat aktiivisesti Ensi- ja turvakotien liiton järjestämiin eroauttamisen työkokouksiin ja hanketapaamisiin.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Ero lapsiperheessä työ on vastannut alueellisen Eroverkoston kokoon kutsumisesta ja ylläpitämisestä. Vuoden 2017 aikana LAPE-suunnittelija liittyi verkostoon ja toimi erotyöntekijän työparina kokousten puheenjohtajana. Ensi- ja turvakotien liiton Ero lapsiperheessä toiminnan ja muiden jäsenyhdistysten erohankkeiden kanssa yhteistyö oli tiivistä, työ- ja toimintamalleja kehittävä ja yhtenäistävä toimintaa.

Yhteistyö koulukuraattoreiden kanssa oli tiivistä. Tapaamisissa selkeytettiin mm. tehtävänjakoa eroperheiden lasten ja vanhempien kanssa toimimisessa, sekä toteutettiin lasten eroryhmä. Syksyllä käynnistyi Suomalaisen eroseminaarin suunnittelu yhteistyössä johtavan lastenvalvojan kanssa (ryhmä toteutuu keväällä 2018). Dilan mentori-toimintaan ohjattiin muutamia nuoria. Näin mahdollistettiin sekä ero- että uusperheiden nuorille henkilökohtainen tuki haastavassa elämäntilanteessa.

Launeenkadun avotyömuodot järjestivät avoimet ovet keväällä ja syksyllä. Työmuotojen esittelyiden ohella esiteltiin Kannustavan kasvatuksen materiaalia. Avoimiin oviin osallistui yhteensä n. 50 terveydenhoitajaa, koulukuraattoria, perhetyöntekijää ja muita varhaisen tuen työntekijöitä.

Erotyöntekijät ovat osaltaan vastanneet yhdistyksen Lapsityöryhmän toiminnasta ja tapahtumista ([ks. 6.1.1 Tapahtumat](#)). Tiimistä oli myös edustus Työsuojelutoimikunnassa sekä Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan työryhmässä.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Tietoa toiminnan vaikutuksista koottiin asiakaspalautteilla toimintaan osallistuneilta, vapaaehtoisilta, työntekijöiltä, yhdistyksen muista työmuodoista ja yhteistyökumppaneilta. Seurannalla ja arvioinnilla varmistettiin, että toteutettavat palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin ja että alueellisesti tarjolla olevat, eri tahojen järjestämät eroauttamisen ja uusperhetoiminnan muodot täydentävät toisiaan eivätkä kilpaile keskenään.

Arviointimenetelminä käytettiin asiakaspalautteita ja erilaisia arviointikeskusteluja. Asiakaspalautteet oli osittain mahdollista täyttää myös sähköisesti.

Ero lapsiperheessä -työn toimintalukuja v. 2017			
ASIAKASTYÖ (asiakkuuksien pituus 1 - 1,5 v)			
Asiakkaita yhteensä	153 hlö	>>	perheitä 128
Aikuisia asiakkaita	121 hlö	>>	74 naista ja 47 miestä
Yksilö- ja parityöskentelyyn osallistui	102 hlö	>>	62 naista ja 40 miestä
Vanhemman neuvo -ryhmä kokoontui	6 krt	>>	10 osallistujaa (kaikki naisia)
Eroneuvotilaisuuksia järjestettiin	1 krt	>>	kevällä, 1 osallistuja 1 (mies) ja 2 vapaaehtoistyöntekijää >> muutoin toiminnassa oli mukana 4 eroneuvovapaaehtoista
Lapsia asiakkaina	32 hlö	>>	15 poikaa ja 17 tyttöä
Yksilötapaamisissa	14 hlö	>>	8 poikaa ja 6 tyttöä, lasten tapaamisten rinnalla toinen työntekijä tapasi samanaikaisesti lasta tuovaa vanhempaa
Kouluikäisten (7-11v.) lasten eroryhmä	2 krt	>>	13 osallistujaa (4 poikaa ja 9 tyttöä), lasten ryhmien rinnalla kokoontuivat aikuisten ryhmät, joihin osallistui 15 vanhempaa (11 äitiä ja 4 isää)
Möysän koulun lasten eroryhmä	5 krt	>>	5 osallistujaa (3 poikaa ja 2 tyttöä)
Asiakaskuntia	13 kpl	>>	Asikkala, Elimäki, Heinola, Hollola, Kerava, Kouvola, Lahti, Lieto, Myrskylä, Orimattila, Padasjoki, Pukkila ja Vantaa
KOULUTUSTEN TOTEUTUS			
Eroauttaminen lapsiperheessä -teema	1 krt	>>	2 erotyöntekijää kävi luennoimassa Espoon varhaisen tuen työntekijöille, osallistujia n. 50 hlö
LILLIN JA MIKIN UUSI POLKU -tehtäväkirja lapselle vanhempien erotessa, myytyjä kappaleita			
	193 kpl	>>	omakustannushintaan 5 €/kpl, lisäksi kirjoja jaettiin asiakkaille ja yhteistyökumppaneille
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Launeenkatu 8, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	2 hlö	>>	vastaava erotyöntekijä, kaksi 50 % erotyöntekijää
Rahoitus			
		>>	Toiminta rahoitetaan pääosin STEAn avustuksella
STEA	132 318,23	€	
Muut tuotot	1 155,64	€	
Tuotot yhteensä	133 473,87	€	

5.4 Mieskaveritoiminta®

Mieskaveritoiminta on vapaaehtoistoimintaa, jossa aikuiset miehet toimivat kavereina yksin lastaan kasvattavien äitien lapsille, joilla ei ole yhteyttä omaan isäänsä tai muihin miehiin. Lapsen eli pikkukaverin alaikäraja toimintaan on 4 vuotta. Toiminnan tavoitteena on antaa lapselle mahdollisuus tutustua aikuisen miehen arkeen ja elämään sekä lisätä lapsen kehitystä tukevia aikuiskontakteja. Tarkoituksena on myös, että perheen turvaverkostoa laajentamalla yksin lastaan kasvattavan äidin jaksaminen helpottuu. Mieskaveritoiminta® on Pienperheyhdistyksen vuonna 1992 käynnistämää, kehittämää ja koordinoimaa toimintaa.

Toiminta käynnistyi Lahden ensi- ja turvakoti ry:ssä syksyllä 2016. Toiminnan rahoitus pohjana on STEAn avustus.

Toiminnassa mukana olevia mieskavereita on valtakunnallisesti noin 240. Mieskaveritoimintaa on Päijät-Hämeen lisäksi pääkaupunkiseudulla, Turussa, Vaasassa, Oulussa, Kuopioissa ja Tampereella.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Vuosi 2017 oli valtakunnallisen mieskaveritoiminnan 25-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuotta vietettiin 6.2.2017 Pienperheyhdistyksen järjestämässä juhlapaneelissa Helsingissä sekä 20.9.2017 Lahdessa paikallisessa mieskaveriaiheisessa juhlapaneelissa, jonka yhteydessä oli esillä Ensi- ja turvakotien liiton valokuvanäyttely ”Katse isään”. Paneelissa käytiin keskustelua isän merkityksestä lasten elämään ja siitä, voiko isää korvata ja siitä, miten miehen malli on ajan kuluessa muuttunut. Keskustelun avasi Timo Tikka Miessakit ry:stä. Paneelissa oli mukana kaksi mieskaveria, seurakunnan erityisnuorisotyöntekijä, entinen ammattijääkiekkoilija sekä yhdistyksen perhetyöntekijä.

Mieskaveritoiminta käynnistyi vilkkaasti syksyllä 2016. Vuosi 2017 oli toiminnan vakiinnuttamisen ja käytäntöjen kehittämisen aikaa. Vuoden aikana koulutettiin 17 mieskaveria kolmella eri kurssilla. Suunnitelmissa oli neljä kurssia, joista loppukevääksi suunniteltu kurssi jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän takia.

Mieskaverit tulevat mukaan toimintaan käymällä 12–15 tuntia kestävästä kurssista. Keväällä 2017 kokeiltiin lyhempää, kolmen kerran kurssikokonaisuutta. Kurssikertojen sisältöä tiivistettiin ja hiottiin sekä kokeneen mieskaverin osuutta kouluttamisessa lisättiin. Kurssilla perehdyttiin muun muassa mieskaveritoiminnan periaatteisiin ja käytäntöihin sekä lapsen ja nuoren kehitysvaiheisiin sekä eri osapuolten toiveisiin ja motiiveihin, ajankäyttöön sekä yksinhuoltajaperheiden monimuotoisuuteen. Paikallisen mieskaverin sekä äidin vierailut osana kurssia käynnistyivät. Kurssin lisäksi miehet haasteltiin yksilöllisesti ja heiltä pyydettiin lupa rikosrekisteriotteen tilaamiseen.

Mieskavereille järjestettiin vuoden aikana työnohjauksellisia tapaamisia sekä pikkukavereille ja mieskavereille useita yhteisiä retkiä. Lisäksi Mieskaverit, äidit ja pikkukaverit kutsuttiin yhdistyksen omiin tapahtumiin.

Valtakunnalliset mieskaveripäivät järjestetään vuosittain, tarkoituksena on koota yhteen mieskavereita ja lapsia ympäri Suomea. Vuonna 2017 ko. päivät olivat Helsingin Vuosaassa. Päijät-Hämeestä mukana oli ensi kertaa mieskaveri – pikkukaveri -pareja.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Perheen osalta mieskaveritoiminta alkaa aina äidin yhteydenotosta mieskaveriohjaajaan ja hakemuksen jättämisestä. Äidit ohjautuvat toimintaan eri yhteistyötahojen suosittelemana/ohjaamana (neuvola, varhaiskasvatus, lapsiperhepalvelut, koulukuraattorit, muut järjestöt) tai ovat itse tietoisia tai kuulleet toiminnasta. Äitien kanssa tehtävää työtä kehitettiin vuoden 2017 aikana. Ryhmämuotoisista tapaamisista luovuttiin ja siirryttiin yksilöllisiin tapaamisiin joko perheen kotona tai ohjaajan toimistolla. Yksilöllisissä tapaamisissa käytiin läpi perheen tilannetta, lapsen ja äidin toiveita ja odotuksia mieskaverin suhteen sekä perehdytettiin äiti toiminnan käytäntöihin. Yksilöllisissä tapaamisissa äiti ja lapsi tulevat ohjaajalle tutuiksi, tämä helpottaa perheelle sopivan vapaaehtoisen löytämistä.

Mieskaveritoiminnan paikalliseen organistointiin kuuluu toiminnan markkinointi ja tiedottaminen, vapaaehtoisten mieskavereiden rekrytointi ja kouluttaminen, äitien perehdyttäminen, lasten ja mieskavereiden yhdistäminen sekä kaverisuhteen tukeminen.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Mieskaveritoiminnan organisoinnissa tiedottamisella, markkinoinnilla ja viestinnällä on suuri merkitys. Toimintaa markkinoitiin ja vapaaehtoisia rekrytoitiin lähinnä sosiaalisessa mediassa, yhdistyksen sekä Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston internet-sivuilla sekä useissa eri tapahtumissa. Sekä paikallislehdissä (Uusi Lahti, Etelä-Suomen Sanomat) että valtakunnallisissa lehdissä oli mieskaveritoiminnasta kolumneja sekä haastatteluja.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa jatkettiin etenkin asiakasohjauksessa ja toiminnasta tiedottamisessa. Mieskaveritoimintaan asiakkaita ohjasivat lapsiperhepalvelut, koulukuraattorit sekä neuvolan ja koulujen terveydenhoitajat.

Dilan Säröperhetoiminnan kanssa yhteistyötä tehtiin tiiviisti vuoden 2017 aikana. Yhteisiin perheiden toiminnallisiin iltoihin (huhtikuu, lokakuu ja joulukuu) kutsuttiin sekä perheet, lapset että vapaaehtoiset. Perheiden illat pidettiin Dilan päiväkotit Teemulassa. Yhteistyötä tehtiin perheiden iltojen järjestämisen lisäksi yhdistyksen KAVA-

työryhmässä, vapaaehtoisten jatkokoulutusten järjestämisessä sekä asiakas- ja vapaaehtoisten ohjauksessa.

Lisäksi yhteistyötä tehtiin vuoden 2017 aikana Pienperheyhdistyksen ja muiden mieskaveritoiminnan ohjaajien kanssa sekä Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston toimijoiden ja seurakunnan LapsiArkki -toiminnan kanssa. Lahden ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyö liittyi toiminnan ja opinnäytetyöaiheiden esittelyyn opiskelijoille. Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijat olivat mukana toteuttamassa perheiden ja vapaaehtoisten pikkujoulutilaisuutta.

Vuoden 2017 aikana mieskaveritoiminta sai rahalahjoituksia mm. kahdelta paikalliselta Lions-klubilta sekä vapaalippulahjoituksen jääkiekkoseura Pelicansilta.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Mieskaveritoiminnan vaikuttavuutta ja palautteita kerätään vuosittaisella Pienperheyhdistyksen tekemällä valtakunnallisella kyselyllä sekä mieskavereilta että äideiltä. Vuonna 2017 kysely toteutettiin elo-syyskuussa. Mieskavereille suunnattuun kyselyyn vastasi valtakunnallisesti 108 mieskaveria, Päijät-Hämeestä 8. Vastaukset äitien kyselyssä olivat 57/7.

Yhteenvetona kyselyn tuloksista voi todeta, että Mieskaverit suosittelisivat toimintaa muillekin, kokevat saavansa iloa osallistumisesta lapsen elämään, voivansa olla avuksi sekä sisältöä omaan elämään. Lisäksi Mieskaverit kokivat toiminnan olevan todella merkityksellistä. Mieskaverit toivovat jatkossakin yhteisiä retkiä ja tapahtumia, joihin voi osallistua yhdessä pikkukaverin kanssa.

Äitien kyselyssä kokemus toiminnan merkityksestä oli hyvä mieli lapsen kaverisuhteesta ja uudesta ihmissuhteesta sekä oman ajan saaminen. Äitien mielestä lapsen näkökulmasta tärkeimmät asiat olivat miehen malli, uusi kaveri ja tärkeä ihmissuhde.

li-
te-
-

"Ryhdyin Ensi- ja turvakodin kouluttamaksi mieskaveriksi ja nyt olen saanut uuden ystävän. Hän on 6-vuotias, täynnä valoa ja iloa oleva, pikkumies. Tästä lähtee toivottavasti pitkäaikainen ystävyys ja molemminpuolinen oppiminen. Tehtäväni on olla pikkumiehelle arjen mieskaveri. Suositlen kundit ryhtymistä, jos vain aikaa on. Tässä maassa on liian paljon isätömiä lapsia."

Mieskaveri Lahdesta-

Mieskaveritoiminnan toimintalukuja v. 2017

ASIAKASTYÖ			
Uusia mieskavereita	17 hlö	>> kokonaismäärä 25 (aktiivisia 21, pois jääneet 4)	
Äitien hakemuksia	16 kpl		
Äitien yksilötapaamisia	14 krt		
Mieskaverin ja pikkukaverin yhdistämissä	17 kpl		
Toiminnassa mukana olevien lasten määrä	23 hlö		
KOULUTUKSET JA TAPAHTUMAT			
Mieskaverikursseja	3 kpl	>> kokonaista kurssia + v. 2016 puolella alkaneen kurssin päätös	
Mieskavereiden työnohjaukselliset tapaamiset	4 kpl		
Mieskavereiden ja pikkukavereiden retkiä	10 kpl		
Jatkokoulutuksia	4 kpl		
Perheiden iltoja	3 kpl		
Valtakunnalliset mieskaveripäivät 10.-11.6.	2 pv	>> P-Hämeestä 3 miestä, 5 lasta (osallistujia yht. 70 hlö)	
Mieskaveritoiminnan 25-vuotisjuhlapaneeli 20.9.			
TOIMINTAYMPÄRISTÖ (Loviisankatu 14 A 1, 15100 Lahti)			
Henkilökunta	1 hlö	>> mieskaveritoiminnan ohjaaja, vapaaehtoistyön koordinaattori	
Rahoitus		>> Toiminta rahoitetaan STEAn avustuksella	
STEAn	25 000,00	€	
Muut tuotot	17 622,76	€	
Tuotot yhteensä	42 622,76	€	

6. TYÖRYHMÄT

6.1 Kansalais- ja vapaaehtoistoiminta (KAVA)

KAVA-työryhmän jäsenenä toimi yhdistyksen eri työmuotojen työntekijöitä, puheenjohtajana Jukka Ihalainen. KAVAn toimintaa koordinoi osana työtään mieskaveritoiminnanohjaaja, vapaaehtoistoiminnan koordinaattori Anna-Maria Sipponen.

Työryhmä koostui puheenjohtajan lisäksi Mieskaveri- ja Doulatoiminnan työntekijöistä, Perhetuvan, Ero lapsiperheessä -toiminnan, Ensikodin, Turvakodin ja Dilan Säröperhe-toiminnan työntekijöistä.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

KAVA-työryhmä kokoontui vuoden aikana 8 kertaa. Tapaamisissa käytiin läpi kuuluisia ja ajankohtaisia asioita sekä vapaaehtoistoiminnan haasteita. Työryhmän toimintaan kuului uusien vapaaehtoisten rekrytointi ja perehdyttäminen, jatkokoulutusten ja virkistys/kiittämistilaisuuksien järjestäminen sekä uuden vapaaehtoistoiminnan muodon, vauvanhoitovapaaehtoistoiminnan kehittäminen yhdessä Ensikodin kanssa. Lisäksi tarkoitus oli aloittaa ensikotikaveritoiminta, koulutus ei toteutunut vähäisen ilmoittautuneiden määrän takia.

Doula- ja Mieskaveritoiminta organisoitui siihen nimettyjen työntekijöiden kautta.

Yhdistyksen muun vapaaehtoistoiminnan organisointiin luotiin toimiva malli, jossa vapaaehtoistoiminnan koordinaattori vastaa vapaaehtoisten perehdyttämisestä, haastattelusta ja integroitumisesta vapaaehtoistehtävään.

Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa

Vapaaehtoistoiminnan piirissä olevat perheet olivat hyvin moninaisia, monenlaisissa eri elämäntilanteissa olevia. Mukana oli myös monikulttuurisia perheitä. KAVA-työryhmän jäsen kutsuttiin yhdistyksen johtokunnan kokoukseen kertomaan vapaaehtoistoiminnasta ja sen toimintamuodoista yhdistyksessä.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Vapaaehtoisten osuutta ja panostusta yhdistyksen järjestämässä tapahtumissa lisättiin. Samoin lisättiin myös Facebook-tiedottamista ja markkinointia vapaaehtoistoiminnan osalta.

Uudenlaisten kumppanuuksien rakentaminen

Ensi- ja turvakotien liiton kanssa yhteistyötä tiivistettiin; marraskuussa toteutettiin vapaaehtoistoiminnan kirjaamiseen ja tilastointiin liittyvänä Sofia-asiakashallintakoulutus sekä vapaaehtoistoiminnan osio työyhteisöpäivässä. Toteuttajina toimivat Ensi- ja turvakotien liiton kansalaistoiminnan suunnittelija yhdessä yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin kanssa. Lisäksi KAVA-työryhmän jäsen osallistui liiton järjestämille Kansalaistoiminnan kehittämisen päiville Sopukassa.

Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä työryhmien, verkoston kokoontumisten, tapahtumien ja vapaaehtoistoiminnan messujen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkosto käynnisti syksyllä 2017 pop up -tyylisen vapaaehtoistoiminnan haasteen, johon haastettiin päijät-hämäläisiä julkisuuden henkilöitä. Tempauksella haluttiin saada näkyvyyttä verkoston vapaaehtoistoiminnalle. Yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan haasteeseen tarttui laulaja JannikaB, joka toimi Ensikodilla vauvanhoitovapaaehtoisena.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Sofia-asiakastietojärjestelmän vapaaehtoisten rekisteri päivitettiin ajantasaiseksi vastaamaan yhdistyksen todellista vapaaehtoisten määrää. Mieskaveri- ja Doulatoinnassa palautetta kerättiin säännöllisesti. Ensikodin vapaaehtoisilta palautetta pyydettiin sekä sähköpostitse että suullisesti. Kirjallisen palautteen kehittäminen on vielä keskenäinen.

6.1.1 Tapahtumat

Tapahtumat, joissa yhdistyksen työntekijöitä ja vapaaehtoisia (järjestäjinä/osallistujina)	
24.2.	Vapaaehtoisten rekrytointi Lahti-pisteellä
30.3.	Uusien vapaaehtoisten perehdytys, kolme uutta vapaaehtoista osallistujaa
6.4.	Vapaaehtoisten rekrytointi Hollolan kirjastolla
29.4.	Linnanmäki-retki perheille
3.5.	Vapaaehtoisten rekrytointi Lahti-pisteellä
10.5.	Vapaaehtoisten kiitosjuhla Isku-Areenan Lämäri -ravintolassa yhteistyössä Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston kanssa, yhdistyksen vapaaehtoisia 5 osallistujaa (yht. 100 vapaaehtoista osall.)
13.5.	Leikkipäivä
16.5.	Vuorovaikutus vapaaehtoistoiminnan johtamisessa -koulutus Ristinkirkolla
18.5.	Tapahtumien järjestäminen -koulutus Nastolassa
29.5.	Uusperheiheinen ilta vapaaehtoisille (9 vapaaehtoista osallistui)
15.6.	Ensi- ja turvakotien liiton kansalaistoiminnan suunnittelija Emmi Helan pitämä koulutus Sofia-asikashallintajärjestelmästä KAVA-työryhmän jäsenille
23.8.	Yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan esittely LAMK:issa
26.8.	Iloisesti yhdessä -tapahtuma torilla
30. - 31.8.	18. Valtakunnallinen väkivaltafoorumi Liikuntakeskus Pajulahdessa
5.9.	Leluralli (Harley Davidson -moottoripyöräkerhon hyväntekeväisyystapahtuma)
7.9.	Vapaaehtoistoiminnan esittely yhdistyksen johtokunnalle
17.9.	Perheen riemukas syyspäivä Pikku-Veskun puistossa
20.9.	Mieskaveritoiminnan 25-vuotisjuhlapaneeli ja "Katse isään" -valokuvanäyttely pääkirjaston auditoriossa (osall. 23 hlö)
21.9.	Vapaaehtoistoiminnan messut Kasisalilla
23.9.	Hop-Lop -tapahtuma perheille ja "Katse isään" -valokuvanäyttely
30.9. ja 14.10.	Mielenterveyden ensiapu 1 -koulutus vapaaehtoisille yhteistyössä Päijät-Hämeen mielenterveysseuran ja Säröperheitoiminnan kanssa, 16 vapaaehtoisosallistujaa
2.11.	Yhteisellä hyvinvointia -tapahtuma Sykkeessä yhteistyössä Yhteisellä kohti arjen hyvinvointia -hankkeen ja Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston kanssa
9.11.	Yhteisellä hyvinvointia -tapahtuma Sykkeessä yhteistyössä Yhteisellä kohti arjen hyvinvointia -hankkeen ja Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston kanssa
16.11.	Lapsen oikeuksien päivän tapahtuma Lounaan päiväkodilla yhteistyössä MLL Lahden yhd. ja seurakunnan kanssa
25.11.	Joulun avaus -tapahtuma Lahden torilla
30.11.	Yhdistysten Media-iltapäivä Fellmannin campuksella
5.12.	Vapaaehtoisten kiittämistilaisuus Harjulassa yhteistyössä Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston kanssa, mukana 5 yhdistyksen vapaaehtoista, yhteensä paikalla 100 vapaaehtoista
14.12.	Yhdistyksen esittely koulutuskeskus Salpauksen Kulinaari-ravintolassa

6.2 Vauvaperhetyöryhmä

Vauvaperhetyöryhmän tehtävänä on kehittää ja koordinoida yhdistyksen vauvaperhetyön sisältöjä, järjestää koulutusta sekä antaa ammatillista tukea ryhmän jäsenille ja yhdistyksen muille työmuodoille. Työryhmään kuuluu työntekijöitä Ensikodilta, Baby Bluesista, Peukaloisista, Alvari-perhetyöstä ja Perhetuvalta. Vauvaperhetyöryhmän jäsenet olivat mukana alueellisissa vauvaperhetoimijoiden verkostoissa, kuten Vauva-verkossa. Vauvaperhetyöryhmä kokoontui 3 kertaa vuoden aikana. Työryhmä kävi mm. tutustumassa Dilan Vauvan Taika -toimintaan ja vaihtamassa tietoa sekä kokemuksia vauvaperhetyöstä heidän työntekijöidensä kanssa.

6.3 Lapsityöryhmä

Lapsityöryhmä koostuu yhdistyksen eri työmuotojen työntekijöistä. Puheenjohtajana toimi Heli Lehtinen ja sihteerinä Susanna Tinnilä.

Lapsityöryhmän tavoitteena on vahvistaa lasten hyvinvointia ja turvallisuutta sekä vaikuttaa lasten kasvatuksellisen väkivallan ja kaltoinkohtelun vähenemiseen.

Lapsityön tehtävänä on yhdistyksen lapsityön kehittäminen, hyvien menetelmien ja välineiden käytön edistäminen. Kiinnitetään huomiota lasten suojeluun, osallisuuden ja kohtaamisen toteutumiseen sekä työntekijöiden tukemiseen.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Lapsityöryhmällä oli vuoden aikana 10 kokousta, joihin osallistuttiin vaihtelevasti työtilanteiden mukaan. Kokousten asialistat ja muistiot jaettiin myös esimiehille.

Kannusta minut vahvaksi -hankkeen materiaalit olivat esillä yhdistyksen toiminnassa työmenetelmien monipuolistamiseksi. Järjestettiin tapahtumia alueen lapsille ja lapsiperheille huomioiden myös yhteistyökumppanit ja vapaaehtoiset. Yhteisöllisyyttä lisäsi myös Joulunavaustapahtumassa jaettujen joulupipareiden koristelutalkoot sekä monissa eri tilaisuuksissa jaettujen pussukoiden teko -talkoot (Turvallinen lapsuus -esite, yhdistyksen käyntikortti, mietelause, teepussi ja herkku). Yhdistys sai innovaatiopalkinnon KEE-seminaarissa näillä pussukoilla.

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Työmuodot toivat esille lapsiperheissä havaitsemiaan ilmiöitä, joista myös eri verkostoissa välitettiin tietoa eteenpäin. Varhaisnuorten eriarvoisuus ja syrjäytymisuhka puhututti. Tiivistettiin yhteistyötä Lahden Nuorisopalveluiden, Dominon ja Starttiryhmän, kanssa mm. pohtimalla yhteisiä toimintamuotoja, osallistamalla nuoria Nuorten turvallisuus -esitteen arvioinnilla sekä virkistystoiminnalla.

Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa

Aloitettiin työmuotokohtaisten lapsityön kuvausten laatiminen. Niissä tehdään näkyväksi lapsityön prosessit, menetelmät ja työvälineet, joiden avulla voidaan kehittää lapsityön sisältöä eri työmuodoissa.

Tapahtumatoiminnassa panostettiin tiedottamiseen ja innostamiseen sekä näkyvyyteen Facebookissa.

Uudenlaisten kumppanuuksien ja verkostojen rakentaminen

Näkyvyyttä lisättiin sekä sosiaalisessa mediassa että perinteisellä esitejakamisella mm. em. pussukoiden avulla. Ylläpidettiin kumppanuuksia mm. tapahtumatoimintaan liittyen esim. Särö-toiminnan, lastensuojeluyksiköiden ja HD-Chapter 3:n kanssa. Kumppanuutta syvennettiin mm. Nuorisopalveluiden kanssa. Työryhmä osallistui aktiivisesti tarjolla oleviin koulutuksiin ja työkokouksiin.

Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Toteutunut toiminta tilastoitiin ja kehitettiin asiakaspalautejärjestelmä, jonka käyttöönotto aloitettiin vuoden 2017 aikana koskien kahta nuorille suunnattua tapahtumaa sekä Turvallinen nuoruus -esitettä.

Lapsityöryhmän toimintalukuja v. 2017	
	osallistujien määrä
29.4. Linnanmäki retki	n. 70 lasta
13.5. Leikinpäivä	4 lasta
5.9. Pieni Leluralli	50 lasta
23.9. HopLop -tapahtuma	72 lasta
15.11. Startti-ryhmän virkistyspv	6 nuorta
16.11. Harjulan tapahtuma	25 lasta
13.11. Rohkeutta tilanteisiin -ryhmän virkistyspäivä	6 nuorta
25.11. Joulunavaus, Lapsen oikeuksien päivä	250 jaetut esitepussit

6.4 Työsuojelutoimikunta

Työsuojelun tehtävänä on taata turvalliset ja terveelliset työolot sekä tukea työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä. Työsuojelutoimikunta valvoo työsuojeluasioita.

Työsuojeluvaalit pidettiin huhtikuussa ja uusi työsuojelutoimikunta valittiin.

Uuden työsuojelutoimikunnan kokoonpano:

- Jukka Ihalainen, työsuojelupäällikkö
- Terhi Hugg, varatyösuojelupäällikkö
- Ulla Mäntyoja, työsuojeluvaltuutettu

- Sini Arasola, 1. varatyösuojeluvaltuutettu
- Niina Neuvonen, 2. varatyösuojeluvaltuutettu
- Arto Lillvis, työsuojelutoimikunnan jäsen

Vanha työsuojelutoimikunta kokoontui keväällä 2 kertaa ja uusi toimikunta kokoontui 5 kertaa vuoden 2017 aikana.

Työsuojeluasiaa pidettiin esillä myös mm. yhdistyksen työyhteisöpäivissä. Työyhteisöä muistutettiin päivittämään työmuotokohtaiset turvallisuussuunnitelmat ja tutustumaan näihin. Myös poistumisharjoitukset tuli yksiköissä pitää vuoden 2017 aikana. Työsuojelutoimikunta päivitti työsuojelun toimintaohjelman.

Vuonna 2017 alkoi kouluttaja Pekka Hämäläisen johdolla koko työyhteisöä koskeva kehittämishanke sekä esimiestyön kehittämishanke.

Työsuojelutoimikunta järjesti yhdistyksen henkilökunnalle toukokuussa Espoossa Kaisankodilla yön yli kestävätkä virkistyspäivät. Ohjelmassa oli työhön liittyvää yhteistä ohjelmaa sekä luento. Myös yhteistä vapaa-aikaa ja leikkimielisiä pelejä kuului ohjelmaan. Päivien tarkoituksena oli tukea työhyvinvointia, työssäjaksamista sekä iloita yhdessä tekemisestä. Palautteen perustella tässä myös onnistuttiin. Joulukuussa työsuojelutoimikunta järjesti työyhteisön pikkujoulut Lahden Sibeliustalolla (Suomi nauraa - Stand up-esitys).

Työsuojelutoimikunta järjesti työhyvinvointitunteja keväällä ja syksyllä. Henkilökunnan oli mahdollista yhdessä tutustua mm. lihashuoltoon ja hotjoogaan. Työntekijöiden työhyvinvointia ja jaksamista on haluttu tukea ja esitetty, että jatkossakin on mahdollista saada liikunta- ja kulttuuriseteleitä, jotka tukevat työntekijän työhyvinvointia sekä työssäjaksamista. Työhyvinvointitunteja jatketaan vuonna 2018 sekä liikunta- ja kulttuuriseteleillä tuetaan työhyvinvointia.

Työterveys Mehiläinen vastasi yhdistyksen työterveydenhuollosta vuosittain tarkistettavan toimintasuunnitelman mukaisesti.

6.5 Vastuutiimi

Vastuutiimiin kuuluvat toiminnanjohtaja ja talouspäällikkö (hallinto), Ensikodin johtaja (Ensikoti ja Vauvaperhetyön Avopalvelut), Turvakodin johtaja (Turvakoti), lähiesimies (Perheväkivaltatyön Avopalvelut) ja lähiesimies (Perhetyö ja Eroauttaminen). Vastuutiimi kokoontui viikoittain.

7. KEHITTÄMINEN, UUDET HANKKEET, YHTEISTYÖ JA VERKOTTUMINEN

7.1 Kehittäminen

Lahden ensi- ja turvakoti ry:n strategia määrittelee yhdistyksen strategiset valinnat ja toiminnan suunnan vuosille 2016 – 2019. Strategia on läsnä arjen toiminnassa, jonka eri osa-alueet, työmuodot ja ammatillinen osaaminen yhteistyössä vapaaehtois-, vertais- ja kokemusasiantuntijoiden kanssa muodostavat entistä tiiviimmän toisiaan tukevan kokonaisuuden.

Strategiakauden tavoitteet, tulokset ja vaikutukset on määritelty viitenä painopisteenä:

- 1) Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen
- 2) Yhdenvertaisuuden edistäminen yhteiskunnassa
- 3) Uudistuminen lastensuojelujärjestönä muuttuvissa olosuhteissa ja rakenteissa
- 4) Uudenlaisten kumppanuuksien rakentaminen
- 5) Toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen

Lastensuojelujärjestönä yhdistyksen on pystyttävä vastaamaan kasvavaan tuen tarpeeseen sekä jatkuvaan uudistamiseen.

Laatukäsikirjassa kuvataan Lahden ensi- ja turvakoti ry:n monipuolinen toiminta. Päivittävä käsikirja on jatkuvan laatutyöskentelyn pohjana.

Arviointi on kiinteä osa työtä ja ammatillista kehitystä. Sen tarkoitus on kehittää työn laatua ja työlle asetettujen arvojen ja tavoitteiden toteutumista. Arvioivan työotteen tavoitteena on työstämme nousevien kehittämistarpeiden tunnistaminen ja sanoittaminen, olemassa olevien työmuotojen päivittäminen, uusien työmuotojen innovointi sekä tarvittavien uusien työ- ja toimintamuotojen käynnistäminen.

Toimistopalvelujen osalta toimintaa kehitettiin mm. ottamalla käyttöön Lemonsoft ostoreskontra- ja monipankkiohjelmat.

Asiakastyötämme mittaavat tilastoluvut syntyvät käytössä olevasta Sofia-asiakashallintajärjestelmästä. Samanlainen asiakashallintajärjestelmä on käytössä kaikissa Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksissä. Asiakkailta ja yhteistyötahoilta kerätään palautetta työhömmä liittyen sen eri vaiheissa palautelomakkein ja keskusteluihin.

Itsearviointissa arvioidaan oman työyhteisön, työryhmän ja työntekijän omaa toimintaa ja toimintakäytäntöjä. Itsearviointin avulla työstämme nouseva käytännön kokemustieto (hiljainen tieto) ja oma toiminta tulevat tarkastelun kohteiksi. Välineinä ovat mm. palautteiden kerääminen, työnohjaus ja työpäiväkirjat.

Vertaisauditoinnissa samaan ammattiryhmään kuuluvat tai saman ongelman parissa työskentelevät arvioivat työtänsä ja jäsentävät sen kehittämistarpeita. Arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi vertaiskäyntinä toiseen Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksen työyhteisöön, osana verkostoyhteistyötä sekä sovittujen kehittämispäivien tai työkokousten myötä. Vertaiset työntekijät antavat ja saavat palautetta toisiltaan. Näin saatu tuki, palaute ja rakentava kritiikki mahdollistavat työn ja sen laadun kehittämisen.

Yhdistyksen eri työmuodoissa tehtyä työtä ja sen tuloksia raportoidaan säännöllisesti palveluitamme ostaville kunnille ja kuntayhtymille, toimintaamme valvoville tahoille; Aluehallintovirastolle, turvakotitoimintaa THL:lle sekä avopalveluitamme laajasti rahoittavalle STEAlle.

7.2 Yhteistyöhankkeet

7.2.1 Vauvan Taika II –projekti (v. 2015 – 2017, Dila)

Vauvan Taika II -projekti sai RAY:ltä jatkorahoituksen vuosiksi 2015-2017. Vauvan Taika II – projekti pohjautuu Vauvan taika I – projektin aikana luotuun ryhmätoimintamalliin mielialan laskua ja ristiriitaisia tunteita raskauden aikana tunteville äideille. Mallia juurrutetaan ja levitetään Päijät-Hämeen alueella asteittain. Työskentelyssä huomioidaan koko perhekokonaisuus. Ryhmätoiminnan lisäksi tarjotaan yksilötyöskentelyä sekä koulutusta ammattilaisille.

Projekti täydentää yhdistyksemme vauvaperheiden avun ja tuen vaihtoehtoja aiheuttamatta kuitenkaan päällekkäisyyttä. Yhdistyksen vauvaperhetyön muodot tekevät kiinteää yhteistyötä Vauvan Taika -toiminnan kanssa esimerkiksi asiakasohjauksen ja yhteisten tapahtumien muodossa.

7.2.2 Päijät-Hämeen Lapsi- ja perhepalvelujen kehittämisohjelma (v. 2017 – 2018)

Olemme yhdistyksenä mukana muutosohjelmaan liittyvässä kehittämistyössä. Kehittämistyötä on tehty useissa alatyöryhmissä.

Perhekeskustoimintamallin alatyöryhmä, jossa on yhdistyksemme kaksi edustajaa, työstää päijäthämäläistä perhekeskusmallia, jossa mallinnetaan lapsi- ja perhepalvelujen kokonaisuutta. Palvelut on tarkoitus toteuttaa lähipalveluina, unohtamatta matailan kynnyksen kohtaamispaikkoja. Tavoitteena on verkostoitua ja sovittaa yhteen lasten ja perheiden julkiset sosiaali-, terveys- ja kasvatustien palvelut, järjestöjen ja seurakuntien palvelut ja vapaaehtoistoimijat.

Perhekeskustoimintamallin sisällä tarkastellaan myös:

- erotilanteen palveluita
- vanhemmuuden ja parisuhteen tukea

- turvapaikanhakija- ja maahanmuuttajaperheiden tukea
- näyttöön perustuvia menetelmiä
- Alueella jo toimivien verkostojen hienoa työtä nivotaan yhteen perhekeskustointimallin kehittämisessä.

Yhdistyksemme edustaja on ollut mukana maakunnallisessa LAPE -ohjausryhmässä. Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata toimintaa kohti yhteistä visiota, painottaa asiakkaat keskiössä pitävää asennetta, varmistaa osaltaan LAPE –positiivisen sanoman leviäminen ja seurata kehittämistyön etenemistä käytännössä. Yhdistyksemme edustaja ei ole ollut vuoden 2017 aikana Päijät-Hämeen kuntien ja kaupunkien Lape-työryhmissä.

7.2.3 Neljä tuulta – integroiva toimintamalli ehkäisevään työhön Päijät-Hämeessä: Pääteet, mielenterveys, lähisuhdeväkivalta ja rahapelihaitat (v. 2017 – 2019 Sosiaalialan osaamiskeskus Verso liikelaitos)

Hankkeessa mallinnetaan, testataan ja kuvataan eri toimijoiden yhteistyönä kehitettyä Neljän tuulen -ehkäisevän työn toimintamallia yhdessä Päijät-Hämeen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon, sivistystoimialan ja kolmannen sektorin toimijoiden, ammattilaisten ja asiakkaiden kanssa. Mallissa korostuu asiakastyön näkökulma, dialoginen kohtaaminen, erilaisten hyvinvointitukien rajapintojen tunnistaminen, terveyserojen kaventaminen sekä varhainen tuki ja haittojen vähentäminen asiakkaan omia voimavaroja vahvistaen.

Hankkeessa tehty työ erottuu seudullisesta ehkäisevän työn koordinaatiosta siten, että hankkeessa korostuvat asiakastyötä tekevien työtavat, työmenetelmät, saaminen, asenteet ja näkökulmat. Seudullinen koordinaatio keskittyy palvelurakenteisiin ja niiden kehittämiseen ehkäisevän työn näkökulmasta.

Vuoden 2017 aikana hankkeen kanssa on tehty yhteistyötä lähisuhdeväkivalta-aiheen tiimoilta alueen palveluiden kehittämistyössä sekä tulevien Neljän tuulen seminaari IV:n että Tapahtumapäivä -seminaari V:n suunnittelun osalta. Hankkeelle toimitettiin materiaalia lähisuhdeväkivalta aiheesta mm. lähisuhdeturvallisuuden näkökulmasta.

7.2.4 Kannusta minut vahvaksi –hanke (v. 2013 – 2016, jatkorahoitus STEAlta vuoden 2017 kesäkuun loppuun saakka, Ensi- ja turvakotien liitto)

Kuritusväkivallan ja lapsiin kohdistuvan kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemisen ja vähentämisen hanke, jossa Lahti oli yksi pilottipaikkakunta. Hankkeen tavoitteena on tukea väkivallatonta kasvatusta ja lapsen hyvää elämää. Hanke tuottaa tietoa kuritusväkivallan ja lasten kaltoinkohtelun muodoista ja vaikutuksista sekä nostaa lapsen kokemusta keskiöön. Perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille hanke tarjoaa mahdolli-

suuden verkostoitua, voimaantua ja löytää uusia näkökulmia lasten ja perheiden auttamiseksi.

Työn juurruttamista jatkettiin aktiivisesti alueen eri verkostoissa sekä ammattilais- että kansalaistapaamisissa. Hankkeen lopputuotoksena valmistunutta e-kirjaa opastettiin käyttämään laajalti ammattilaisten keskuudessa www.kasvatakannustaen.fi

Myös painettua materiaalia jaettiin runsaasti koulutuksissa, tapahtumissa sekä erilaisissa kohtaamisissa; Kohti turvallista lapsuutta, Nelikenttä-kortit ja julisteet, Turvallinen lapsuus -esite ja Täällä on turvallista jutella huolista -huoneentaulu.

Hankkeessa tuotetut monipuoliset diasarjat olivat hyvä pohja alueella pidetyille ammattilaisluennoille.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin kaksi tapaamispäivää, joissa pilotteja vahvistettiin jatkamaan juurrutustyötä. Kuopiossa järjestettiin alueen yhdistysten työntekijöille koulutuspäivä, jossa esiteltiin hankkeen käytäntöjä.

Hankkeen sisältöesittelyä kuultiin myös Valtakunnallisessa Väkivaltatyön Foorumissa sekä Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen lasten, nuorten ja lapsiperheiden parissa työskenteleville tarkoitettussa koulutusiltapäivässä.

7.2.5 Vanhempi vankilan portilla –hanke (v. 2017 – 2019, Ensi- ja turvakotien liitto)

Ensi- ja turvakotienliiton hallinnoima Vanhempi vankilan portilla hanke alkoi yhdistyksessä 8/2017. Hankkeessa työskentelee kaksi projektityöntekijää kolmella eri pilotti-alueella Kanta-Hämeessä, Lahdessa ja Kuopiossa sekä kaksi 50 % liiton työntekijää, jotka jakavat projektipäällikkyyden. Hankkeessa kehitetään vankien ja heidän perheittensä kanssa tehtävää oikea-aikaista perhetyötä ja vanhemmuuden tukemista jo vankeus-aikana, mutta erityisesti koevapauteen tai ehdonalaiseen siirtymisen vaiheessa. Vapautuminen vaikuttaa suuresti koko perheeseen, mutta vankien lapset ja puoliset ovat jääneet usein vangin vapauden suunnittelussa vähälle huomiolle. Vankien lasten osallisuus ja lastenoikeuksien toteutuminen ovat hankkeen erityinen kiinnostuksen kohde.

Hankkeen tavoitteena on kartoittaa rikosseuraamusasiakkaiden perhetyötä tukevia käytäntöjä sekä menetelmiä ja koota niistä valtakunnallisia koulutusmalleja ja menetelmiä rikosseuraamusasiakkaiden kanssa työskenteleville ammattilaisille. Perheiden kanssa tehtävän työn rinnalla rakennetaan ja vahvistetaan alueellisia viranomais- ja järjestöverkostoja. Hankkeen yhteistyökumppanit ovat: Rikosseuraamuslaitos, Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskus, Kriminaalihuollon tukisäätiö KRITS ja Vankien Omaiset VAO ry. Hankkeen kehittämistyön taustalla on Rikosseuraamuslaitoksen Lapsi- ja perhetyön linjaukset (2013).

Toiminta ja tavoitteiden saavuttaminen sekä verkostotyö

Hankkeen ensimmäinen syksy painottui hankkeen esittelyihin yhteistyökumppaneille ja verkostolle sekä niiden hyvien jo olemassa olevien perhetyönkäytänteiden kartoittamiseen. Tärkeimpiä löydöksiä kerättiin silloin, kun saatiin kuulla kokemusasiantuntijoiden näkemyksiä ja kokemuksia siitä, millaista on olla rikosseuraamusta suorittava vanhempi ja mitä tukea siihen on saatu ja millaista tukea olisi tarpeellista saada.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Hanketyöntekijän tavoitteet syksylle 2017: 1) työyhteisöihin tutustuminen ja niihin integroituminen 2) verkostojen kartoitus ja hanke-esittelyt 3) alueellisen kehittämistyön tavoite aihoiden laadinta 4) konkreettiset toimet alueella.

Lahden yhdistyksen toiminnan muotoihin ja henkilöstöön tutustuminen oli luontevaa ja työyhteisön vastaanotto, esimiestyö ja perehdytys toimivat hyvin. On ehditty luoda kontakteja hankkeen kannalta tärkeisiin toimijoihin ja osa toimijoista tulee liittymään hankkeeseen myöhemmin, kun hankkeen keskeiset paikallistason kehittämiskohteet ovat konkretisoituneet. Alueellisen kehittämistyön tavoitteet ovat muodostuneet aihioiksi, jotka täsmentyvät ja konkretisoituvat hanketyön edetessä. Hanketyöntekijä on integroitunut alueellisiin toimijoihin, joista Vikto ry:n kanssa jo konkreettista yhteistyötä perhepäivän ja vanhemmuusillan muodossa. Lahden seudulla aktiivista yhteistyötä oli yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa. Lapset puheeksi koulutusryhmän kokoaminen yhteistyössä Risen kanssa hankealueille, sekä yhteistyö aihiot ja ajatukset esim. valvontapuolen koulutuksesta.

Hankkeen kannalta on keskeistä, että saadaan kokemusasiantuntijuus näkyväksi ja kuulluksi. Kokemusasiantuntijoiden kuuleminen ja asiakasperheiden kanssa työskentelyn tavoite on kaksijakoinen, sekä tietoa keräävä, että asiakasta tukeva. Asiakasperheiden, etenkin lasten kokemusten kautta pyritään lisäämään lapsen osallisuutta ja työskentelyn avulla avaamaan asiakaspolkuja ja niiden kehittämiskohteita. Asiakasperheitä oli vuoden loppuun mennessä 3. Syksyyn mahtui lisäksi paljon kirjallista tuottamista: muun muassa tiedotteen, yhteydenotot yhteistyötahoihin, esitteen, toimintakertomustekstien ja jäsenkirjeiden muodossa. Lisäksi on työstetty alkuhaastattelukavaketta ja tehty taustatyötä tutkitun tiedon hyödyntämisessä kirjallisuuskatsauksen muodossa.

Vanhempi vankilan portilla -hankkeen toimintalukuja v. 2017		
	lukumäärä	kohdatut henkilöt
Hanke-esittelyt	32 kertaa	n. 300
Koulutukset	3 pv	
Hanketyö alueiden ulkopuolella	12 pv	
Tapahtumat/ tilaisuudet	4 pv	n. 100
Asiakaskohtaamiset/ kokemusasiantuntijat	11 krt	

7.2.6 Vaikuttavuus esiin -hanke (v. 2017 – 2020, Ensi- ja turvakotien liitto)

Rahoitushakua on jatkettu. Vuoden 2017 aikana asiaa valmisteltiin työkokouksissa. Valmistautumisvaiheessa on jatkettu työtä jäsenyhdistyksien palvelujen liittymisestä SOTE-rakenteeseen sekä yhteisistä palvelukuvauksista.

Hankkeen päätavoitteena on toiminnan vaikuttavuuden osoittaminen apua hakeneiden ihmisten ja yhteiskunnan kannalta. Hankkeen päätavoitteena on vaikuttavuuden osoittaminen apua hakeneiden ihmisten ja yhteiskunnan kannalta. Hankkeen käytännön toteutus rakentuu neljän osatavoitteen toimeenpanoon:

- 1) Kehittää liitossa kaikkien yhdistysten yhteiset ja eri toimintamuotojen käyttöön sovelletut välineet avun piiriin tulevien tilanteessa, toimintakyvyssä ja koetussa hyvinvoinnissa tapahtuvien muutosten arviointiin.
- 2) Ottaa toimiviksi arvioidut välineet käyttöön yhdistyksissä siten, että luodaan systemaattinen vaikuttavuutta arvioiva toimintatapa Ensi- ja turvakotien liiton valtakunnalliselle jäsenyhdistyskentälle.
- 3) Kehittää yhteinen toimintamalli, milloin ja miten ollaan yhteydessä apua saaneisiin heidän lähdettyään auttamistyön piiristä pitemmän aikavälin vaikuttavuuden esiin saamiseksi.
- 4) Hyödyntää tuotettua vaikuttamistietoa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksessa niin, että järjestöjen tuki haavoittavissa olosuhteissa eläville ihmisille saadaan asettumaan osaksi uutta kokonaisuutta.

Yhdistyksellämme on aiesopimus, jonka mukaan yhdistys on mukana hankekumppanina ja sitoutuu

- lähettämään yhdistyksen edustuksen kaikille yhteisiin kehittämispäiviin sekä
- järjestämään yhdistyskohtaisia kehittämispäiviä hanketyöntekijöiden kanssa.

STEA on myöntänyt Ensi- ja turvakotien liitolle hankerahoituksen v. 2018-2020.

7.2.7 Vapaaehtoistoiminnan verkosto (kohdennettu toiminta-avustus, Lahden Lähimmäispalvelu ry)

Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkoston kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä työryhmien, verkoston kokoontumisten, tapahtumien ja vapaaehtoistoiminnan messujen suunnittelussa ja toteuttamisessa. [Ks. lisää 6.1.](#)

7.2.8 Päijät-Hämeen sosiaaliturvayhdistys (hankkeet)

Yhteisapelillä kohti arjen hyvinvointia –hanke (v. 2016 – 2017)

Hanketta hallinnoi Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysturva ry ja rahoittaa 100% rahoituksella Raha-automaattiyhdistys. Hankkeen kohderyhmänä ovat lapsiperheet ja ikäihmiset Lahdessa ja Hollolassa.

Hankkeen tavoitteena on lapsiperheiden ja ikäihmisten hyvinvoinnin kohentaminen ja yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy sekä kohderyhmälle yhteistoiminnan käynnistäminen alueen yhdistysten, kuntien ja seurakuntien kesken.

Hankkeessa tavoitellaan kohderyhmän lisääntyneitä osallistumista toimintoihin ja kiinnostusta omaan hyvinvointiin vaikuttamisesta sekä yhteistoiminnan muuttumista verkostomaiseksi työotteeksi eri toimijoiden kesken.

Yhteinen Päijät-Häme -hanke (v. 2017 – 2010)

Vuoden 2017 aikana P-H:n sosiaali- ja terveysturva ry on käynnistynyt ”Yhteinen Päijät-Häme” -hankkeen. Hanke on STEAn ”Järjestö 2.0 -mukana muutoksessa” -avustusohjelman osahanke.

Hankkeen tavoitteena on yhdistyskentän roolin, arvostuksen, näkyvyyden ja tasapainoisen kumppanuuden vahvistaminen ja toimintaedellytysten turvaaminen monitoimijaisessa toimijaverkostossa yhdessä Päijät-Hämeen kuntien ja maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

7.3 Päijät-Hämeen turvallisuusverkosto

Seudullisen Päijät-Hämeen turvallisuusverkoston toiminnan tavoitteeksi on muotoutunut asiakaslähtöisen ja käytännönläheisen toimintamallin luominen ja ylläpitäminen perheväkivallan ehkäisyyn ja katkaisemiseen. Työskentelyn osatavoitteina ovat oman ammattitaidon lisääminen, tiedon saaminen perheväkivallasta sekä kunkin toimijan työskentelyosuuden ymmärtäminen perheväkivaltatyössä. Tavoitteena on laajempi verkottuminen niin, että työryhmän jäsenet syventävät ja levittävät väkivaltatietouttaan työpaikoillaan mm. koulutusta järjestämällä.

Turvallisuusverkoston toiminnan koordinoinnista vastaa Sosiaalialan osaamiskeskus Verso –liikelaitos yhteistyössä Lahden ensi- ja turvakoti ry:n Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminnan kanssa.

Verkosto kokoontui vuoden 2017 aikana neljä kertaa. Kokouksista kaksi oli teemallisia: ”Maahan muuttaneiden arki ja lähisuhdeväkivalta” ja ”LAPE-Huomisen hyvinvointia lapsille ja perheille Päijät-Hämeessä”.

Kokouksiin osallistui vuoden aikana 36 eri henkilöä edustaen monipuolisesti eri toimijoita.

Perhe -ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön seutukoordinaatioryhmä (PLW)

Seutukoordinaatioryhmään kuuluu edustajat Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä, alueen kunnista, Hämeen poliisista, Rikosuhripäivystyksestä, Seurakuntayhtymästä, Sosiaalialan Osaamiskeskus Versosta ja Lahden ensi- ja turvakoti ry:stä. Toimintaa koordinoi Verson ehkäisevän työn koordinaattori ja yhdistyksen verkostokoordinaattori.

Tavoitteena turvallisuus- Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017-2020 päivitettiin tehdyn arvioinnin perusteella. Toimintasuunnitelma on osa kuntien hyvinvointistrategiaa ja turvallisuussuunnittelua.

PLW vastaa Toimintasuunnitelman toteutumisesta hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

Keskeisenä tavoitteena oli henkilöstön perehdytys ja koulutus. Vuonna 2017 järjestettiin Facebookinkin välityksellä seurattavissa ollut (114-147 katselukertaa) koulutusilta-päivä, jonka aiheena oli Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen lasten, nuorten ja perheiden palveluissa. Neljän tuulen teema esiteltiin myös Valtakunnallisessa Väkivaltatyön Foorumissa. Kehittämisprosessikoulutuksessa oli Oivan, Lahden ja Heinolan neuvoloiden-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon terveydenhoitajia sekä oppilashuoltohenkilöstä.

Viestinnän merkittävä kanava on Turvallisuuswiki (www.turvallisuusverkosto.fi), johon on koottu ohjeistuksia, lomakkeita, palvelupolkuja sekä toimijaesittelyjä tueksi ammattilaisille ja alueen asukkaille. Sen päivittäminen on jatkuvaa.

Neljän tuulen näkökulma oli esillä myös PLW-toiminnassa.

7.4 Ohjausryhmiin ja yhteistyöverkostoihin osallistuminen

<p>Dila, Vauvan taika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Erotiimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Anne Meritie, Marjut Pitkänen Mika Ketonen <p>Erohankkeiden verkosto (Etu-liitto):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Anne Meritie, Marjut Pitkänen, Ketonen <p>Harley Davidson Club of Finland:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Hämeenlinna-Kotka-Lahti tapaamistyön alueryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Päivi Salonen <p>Kannusta minut vahvaksi –hanke (6/2017 saakka):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Päivi Salonen, Heli Lehtinen ja Riitta Takala ○ ohjausryhmä: Jukka Ihalainen <p>Lahden alueen parisuhdetoimijoiden verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Lahden vauvaverkko: (edustus; yksi henkilö /työmuoto)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ensikoti, Baby blues, Peukaloinen, Perhetupa, Alvari-perhetyö <p>LAPE Perhekeskus, alatyöryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Anne Meritie, Iida Partanen <p>Lapsiperhetoimijoiden verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sanna Peltonen <p>Lastensuojelun Keskusliiton Perhekeskus -hanke -työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sanna Peltonen <p>Maakunnallinen LAPE-ohjausryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jukka Ihalainen <p>Marak-työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sirpa Knaappila ja Riitta Takala <p>Miestyön kehittämiskeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Motoristit koulukiusaamista vastaan –työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Nikkilän perhepalvelukeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Nyt riittää! -hanke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jukka Suni	<p>Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön seutukoordinaatio-ryhmä PLW:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen (sihteeri), Jukka Ihalainen <p>Päihde- ja mielenterveystyön kehittäjien verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jukka Ihalainen <p>Päijät-Hämeen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön työryhmä (PETE):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sanna Peltonen <p>Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY), lastensuojelun perhetyön yksikkö:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Hilikka Ahonen, Niina Neuvonen ja Heli Lehtinen <p>Päijät-Hämeen sosiaaliturvayhdistys; hallitus</p> <p>Yhteisapelillä kohti arjen hyvinvointia -hanke Yhteinen Päijät-Häme -hanke</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jukka Ihalainen <p>Päijät-Hämeen Turvallisuusverkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jukka Ihalainen pj., Jukka Suni, Riitta Takala, Sirpa Knaappila ja Heli Lehtinen <p>Päijät-Hämeen Vapaaehtoistoiminnan verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Anna-Maria Sipponen ja Sinikka Walldén <p>Salpausselän srk:n LapsiArkin ohjausryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Anna-Maria Sipponen <p>Sosiaalialan osaamiskeskus Verso:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ johtokunta; Jukka Ihalainen ○ Heli Lehtinen <p>Sosiaalitoimen perhehoidon työryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Päivi Salonen, Marjut Pitkänen, Mika Ketonen ja Anne Meritie <p>Säröperheelle tueksi -toiminnan yhteistyöryhmä:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Jukka Ihalainen, Terhi Hugg <p>THL:n Avainkouluttajien verkosto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen <p>Vanhempi vankilan portilla -hanke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ohjausryhmä; Jukka Ihalainen <p>Yhteisapelillä kohti arjen hyvinvointia –hanke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Heli Lehtinen ○ ohjausryhmän varajäsen: Sanna Peltonen
---	---

PERHEVÄKIVALTATYÖ

Turvakoti (8)

- » 1 turvakodin johtaja
- » 4 perhe- ja kriisityöntekijää
- » 2 perhe- ja kriisityöntekijää, yötyö
- » 1 emäntä

Perheväkivaltatyön Avopalvelut (5)

Lähiesimiehenä toimii toinen Jussi-työntekijöistä

Avokriisityö

- » 1 avokriisityöntekijä

Jussi-työ

- » 2 jussi-työntekijää

Lapsityö

- » 1 lapsityöntekijä

Turvallisten perheiden Päijät-Häme –toiminta

- » 1 verkostokoordinaattori

PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN

PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN (7)

Lähiesimiehenä toimii vastaava erotyöntekijä

Alvari-perhetyö

- » 1 vastaava alvari-perhetyöntekijä
- » 1 alvari-perhetyöntekijä

Tapaamispaikka

- » 2 tapaamisohjaajaa

Ero lapsiperheessä –toiminta

- » 1 vastaava eroperhetyöntekijä
- » 1 eroperhetyöntekijä (2 x 50 %)

Mieskaveritoiminta

- » 1 vapaaehtoistoiminnan koordinaattori/mieskaveritoiminnan ohjaaja

VAUVAPERHETYÖ

Ensikoti (10+1 lisäresurssi)

- » 1 ensikodin johtaja
- » 1 vastaava vauvaperhetyöntekijä
- » 4 vauvaperhetyöntekijää
- » 1 vauvaperhetyöntekijä (lisäresurssi 1.11.2017 – 28.2.2018)
- » 2 vauvaperhetyöntekijää, yötyö
- » 1 emäntä
- » 1 laitoshuoltaja

Vauvaperhetyön Avopalvelut (5,35)

Lähiesimiehenä toimii Ensikodin johtaja

Baby blues

- » 1 vauvaperhetyöntekijä, lisäksi tarvittaessa unirytmityöntekijä

Päiväryhmä Peukaloinen

- » 1 vastaava vauvaperhetyöntekijä
- » 1 vauvaperhetyöntekijä

Perhetupa

- » 1 vastaava perhetyöntekijä
- » 1 perhetupaohjaaja, osa-aikainen 85 %
- » 1 lastenohjaaja, osa-aikainen 50 %

HALLINTO JA TOIMISTOPALVELUT

Toimistopalvelutiimi (2,5)

- » 1 talouspäällikkö (toimistopalvelutiimin esimies)
  - » 1 palkanlaskija/toimistosihteeri
  - » 1 toimistosihteeri, osa-aikainen
- toiminnanjohtaja

9. KOULUTUS

Henkilökunta osallistui aktiiviseksi Ensi- ja turvakotien liiton järjestämiin koulutuksiin ja työkokouksiin sekä muihin ammatillista osaamista täydentäviin koulutuksiin.

Yhdistyksen eri työmuodot järjestivät koulutustilaisuuksia ja tapahtumatoimintaa. Työntekijät kouluttivat omaan erityisosaamiseensa liittyen eri yhteistyötahojen järjestämissä tilaisuuksissa.

Yhdistyksen toimipisteissä oli käytännönharjoittelujaksolla opintojensa loppupuolella olevia eri sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita yhteensä 21.

Työryhmien yksilö- ja ryhmätyönohjaukset jatkuivat säännöllisesti.

10. HALLINTO JA YHDISTYSTYÖ

Hallinto

Johtokunnan ensisijaisena tehtävänä on talousarviosta päättäminen, talouden ja toiminnan seuranta, henkilöstöasiat sekä kansalaisjärjestötoiminnan tukeminen ja kehittäminen.

täminen. Tärkeänä osana johtokunnan toimintaa on ollut vaikuttaminen niin yhdistyksen jäsenistöön ja alueen kuntiin kuin kuntalaisiinkin yhteydenpidon, tiedotuksen, tapahtumiin osallistumisen ja niiden järjestämisen sekä varainkeruukampanjoiden avulla.

Johtokunta johtaa yhdistyksen toimintaa ja sen jäsenet ovat vapaaehtoisia.

Johtokunta kokoontui vuonna 2017 yhteensä 10 kertaa. Kokoukset pyrittiin pitämään kuukausittain kesätaukoa lukuun ottamatta. Johtokuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi viisi jäsentä.

Johtokuntatyöskentelyn kehittäminen

Johtokunnan jäsenet ovat sitoutuneita, mutta monessa mukana, mikä on yhdistyksen kannalta hyvä asia. Aika-ajoin ongelmaksi on osoittautunut useiden kokousten päällekkäisyys ja näin kokousten saaminen päätösvaltaisiksi. Ongelman ratkaisemiseksi on päätetty sopia koko vuoden kokousaikataulu heti ensimmäisessä kokouksessa.

Johtokunnan jäsenet ovat osallistuneet aikataulujensa puitteissa yhdistyksen ja tukijoiden järjestämiin tapahtumiin. Puheenjohtaja on osallistunut työyhteisöpäiviin, seminaareihin ja koulutuksiin soveltuvin osin.

Puheenjohtaja, toiminnanjohtaja ja talouspäällikkö ovat kokoontuneet säännöllisesti ennen yhdistyksen johtokunnan kokouksia ja tarpeen vaatiessa muulloinkin.

Yhdistystyö

Jäsenistö kutsuttiin koolle maaliskuussa pidettävään kevätkokoukseen sekä marraskuussa pidettävään syyskokoukseen. Lisäksi jäsenistöä on aktivoitu mm. tarjoamalla mahdollisuutta vapaaehtoistyöhön. Jäseniä oli v. 2017 lopussa yhteensä 161.

Ensi- ja turvakotien liiton Enska-lehdessä ja paikallisessa mediassa on ilmoitettu jäsenistölle tarkoitetuista tilaisuuksista. Jäsenkirjeet on lähetetty säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa.

11. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI

Yhdistyksen toiminnasta tiedotettiin uudistetuilla kotisivuilla www.lahdenensijaturvakoti.fi, Facebookissa ja Instagramissa. Lisäksi paikallisen median edustajat (TV, radio ja lehdistö) tiedottivat toiminnastamme useita kertoja. Tiedotus- ja vaikuttamistoiminnan tarpeita palveleva markkinointimateriaali tuotetaan yhdistyksen omin työntekijäresurssein.

Runas määrän sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä toimivia henkilöitä sekä alan opiskelijoita kävi tutustumassa yhdistyksen eri työmuotoihin.

Alan asiantuntemusta ja tietoutta äidin ja lapsen varhaisesta vuorovaikutuksesta, perhe- ja lähisuhdeväkivallasta, perhetyöstä sekä päihde- ja läheisriippuvuudesta tuotiin esille luennoimalla, esittelemällä toimintaa ja osallistumalla eri sidosryhmien tilaisuuksiin (ks. kohta Kansalais- ja vapaaehtoistoiminta).

12. TALOUS

Yhdistys on voittoa tavoittelematon lastensuojelujärjestö. Sen taloutta hoidetaan toimintasuunnitelman ja talousarvion pohjalta.

Yhdistys on valtakunnallinen palveluntuottaja. Yhdistyksellä on ostopalvelusopimus Päjäät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa (Ensikoti, Tapaamispaikka, Alvari-perhetyö). Lahden kaupunki rahoittaa Perhetuvan toimintaa vuosittain päätettävällä avustuksella. Muiden kuntien osalta käytetään asiakaskohtaista maksusitoumusta.

Yhdistys omistaa ensikotirakennuksen osoitteessa Mustamäenkatu 74, Lahti ja Asunto Oy Salpauksen osakkeet, jotka oikeuttavat 34 m²:n suuruisen huoneiston hallintaan osoitteessa Saimaankatu 8 C 74, Lahti.

Ympäri vuorokautiset **ensikotipalvelut** rahoitetaan käyttäjäkuntien maksamilla hoitopäivämaksuilla. Korkea käyttöaste mahdollisti hyvän taloudellisen tuloksen.

Turvakotitoiminta on valtion rahoittamaa. Valtakunnallisesti toimintaa koordinoi THL.

Tapaamispaikkatoimintaa rahoittavat käyttäjäkunnat. Tapaamispaikan palveluiden kysyntä on lisääntynyt edellisvuoteen verrattuna.

STE A (ent. RAY) on yhdistyksemme avopalveluiden päärahoittaja. STE A myönsi yhdistykselle avustuksia vuodelle 2017 **yhteensä 626.000 €**.

Baby blues -toiminnan avopalvelut rahoitetaan STE A:n avustuksella. Unirytmityspalvelu rahoitetaan kuntien maksamilla korvauksilla. Työmuotoon ohjattiin 1.100 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Päiväryhmä Peukaloisen toiminta rahoitetaan STE A:n avustuksella. Työmuotoon ohjattiin 1.100 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta. STE A:n avustus ei täysin riittänyt kattamaan toiminnan kuluja.

Perhetuvan rahoittajina ovat Lahden kaupunki ja STE A. Työmuotoon ohjattiin 1.100 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Avokriisityö rahoitetaan STEAn avustuksella. Työmuotoon ohjattiin 1.000 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Jussi-työ rahoitetaan STEAn avustuksella. Lahden Seurakuntayhtymältä saatiin 3.000 €:n avustus korvauksena Jussi-työntekijöiden Perheasiainneuvottelukeskuksen kanssa tekemästä asiakasyhteistyöstä. Työmuotoon ohjattiin 1.000 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Lapsityö rahoitetaan STEAn avustuksella. Lapsityöntekijä aloitti työn lokakuun alussa. Vuoden 2017 avustusta siirrettiin vuodelle 2018 yhteensä 6.800 €.

Turvallisten perheiden Päijät-Häme -toiminta rahoitetaan STEAn avustuksella. Työmuotoon ohjattiin 1.000 € yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Alvari-perhetyöstä on ostopalvelusopimus Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa. PHHYKY:n maksama korvaus ei täysin riittänyt kattamaan työmuodon kuluja.

Eroperheille tueksi –toiminta rahoitetaan STEAn avustuksella.

Mieskaveritoiminta rahoitetaan STEAn avustuksella. Työmuotoon ohjattiin 15.000 yhdistyksen saamasta vapaaehtoisesta tuesta.

Yhdistyksen toimintavuosi oli taloudellisesti hyvä.

YHTEENVETO TALOUSLUVUISTA	31.12.2017	
Kokonaistuotot	2 580 202,22	€
Kokonaiskulut	-2 515 775,13	€
Tilikauden ylijäämä	64 427,09	€
Taseen loppusumma	490 184,07	€

Yhdistyksen muut tuotot koostuvat lahjoituksista, varainhankinnasta ym. tuotoista. Yhdistys voi sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja.

Yhdistyksen saamat lahjoitukset:

Yhdistys voi vastaanottaa lahjoituksia. Vuonna 2017 kansalaiset, yritykset ja yhdistykset osoittivat tukea seuraavasti:

Rahalahjoituksia:

- ✓ Autosalpa Oy
- ✓ Ensi- ja turvakotien liiton kautta lahjakortteja
- ✓ Heinolan Metallityöväen AO ry
- ✓ Hennalan Neste K-Market (lahjakortteja)
- ✓ Jamera Oy
- ✓ JEO Group Oy
- ✓ Juhakkalan rahasto
- ✓ Kamux Oy
- ✓ Kauneushoitola Ancilla
- ✓ Lahden auto- ja korjaamoalan AO ry
- ✓ Lahden Metallityöväen AO ry
- ✓ Lahden seudun toimihenkilöt Pro ry
- ✓ Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry
- ✓ Lahden seurakuntayhtymä
- ✓ LC Ahtiala
- ✓ LC Laune
- ✓ Mukkulan kirkko (kolehtilahjoitus)
- ✓ Nastolan puusepät
- ✓ Onni ja Hilja Tuovisen säätiö
- ✓ Stiftelse 7nde Mars Fonden
- ✓ Valinta-Rengas Oy
- ✓ yksityiset henkilöt (mm. lahjakortteja)
- ✓ yksityiset henkilöt (pullonpalautus/Launeen Prisma)
- ✓ Yrjänän säätiö
- ✓ Zonta-kerho ry

Erilaisia tavaralahjoituksia:

- ✓ Brother Christmas (vauvan ruokia, syöttötuoleja, pesuaineita)
- ✓ Esprit Karisma (kakkoslaatuisia vaatteita)
- ✓ Finlayson (peittoja, tyyntyjä, vauvojen ruokalappuja ja vaatteita)
- ✓ Harley Davidson Club Finland -moottoripyöräkerhon ”Pieni leluralli” -hyväntekeväisyystapahtuma
- ✓ Hyvinkään kansalliset seniorit (vauvoille neuleita)
- ✓ Kumpulankadun käsityökerho (erilaisia neuletöitä)

- ✓ Pelicans (vapaalippuja)
- ✓ Super-liitto (tilkkupeittoja vauvoille/lapsille, joulupipareita ja glögiä)
- ✓ Yksityiset lahjoittajat (henkilöauto, leluja, pelejä, kirjoja, cd-levyjä, lasten kalusteita, neuleita, vaatteita, kodintarvikkeita)

13. TIIVISTELMÄ TILASTOSTA v. 2017

Asiakastyö		naisia	miehiä	lapsia	perheitä	Asiakkaita yhteensä
VAUVAPERHETYÖ		166	104	214	165	484
PERHEVÄKIVALTATYÖ		241	137	116	366	494
PERHETYÖ JA EROAUTTAMINEN		194	113	165	302	472
Yhteensä		601	354	495	833	1450
Matalan kynnyksen toiminta	Vuositasolla Perhetuvan toiminnassa oli mukana n. 350 eri perhettä					
Perhetupa	(n. 60 perhettä viikossa, päivittäin n. 20 aikuista ja 25 lasta)					
☼ avoin päivätoiminta	5443	käyntikertaa (aikuisten 2436 ja lasten 3007)				
☼ lastenhoito	15	hoitokertaa				
☼ ryhmätoiminta	29	eri ryhmiä (ryhmien kokoontumiskertoja yht. 144)				
☼ syntymäpäiväjuhlat ja ristiäiset	47	krt				
☼ lasten musiikkituokiot	26	krt				
☼ vauva-/satujooga	11	krt				
Mieskaveritoiminta (vapaaehtoistoimintaa)						
>> uudet mieskaverit	17	hlö				
>> äitien hakemukset	16	kpl				
>> mieskaveri+pikkukaveri -yhdistämiset	17	paria				

LAHDEN ENSI- JA TURVAKOTI RY

TILASTOYHTEENVETO vuodesta 2017

kursivoituilla numeroilla vuoden 2016 luvut

Vauvaperhetyö

Asiakkaat:	Naisia	Naisia	Miehiä	Miehiä	Lapsia	Lapsia	Perh.	Perheitä	Asiakk.yht	Asiakk. yht.
Ensikoti	43	42	18	14	44	45	43	44	105	101
Baby blues, avopalvelu	36	89	25	78	49	125	36	88	110	292
Baby blues, unirytmitys (11 vauvaa) <i>Baby blues -unirytmitys (7 vauvaa)</i>	7	11	4	8	12	20	7	11	23	39
Peukaloinen (ryhmätoiminta, motivointi- ja jälkityös)	22	24	5	4	21	24	20	22	48	52
YHT.	108	166	52	104	126	214	106	165	286	484
(ero edelliseen vuoteen)	58		52		88		59		198	
Hoitovuorokaudet:					hvrk lapse t	hvrk lapset	hvrk aik.	hvrk aik.	hvrk yht-	hvrk yht.
Ensikoti					2273	2577	3264	3042	5537	5619
(ero edelliseen vuoteen)					304		-222		82	
Baby Blues -unirytmitys					18	33			18	33
(ero edelliseen vuoteen)					15				15	
Matalan kynnyksen toiminta	Vuositasolla Perhetuvan toiminnassa oli mukana n. 350 eri perhettä									
Perhetupa	(n. 60 perhettä viikossa, päivittäin n. 20 aikuista ja 25 lasta)									
	ero ed.v.									
☉ avoin päivätoiminta	4384	5443	1059		käyntikertaa (aikuisten 2436 ja lasten 3007)					
☉ lastenhoito	26	15	-11		hoitokertaa					
☉ ryhmätoiminta	20	29	9		eri ryhmää (ryhmien kokoontumiskertoja yht. 144)					
☉ syntymäpäiväjuhlat ja ristiäiset	60	47	-13		kertaa					
☉ lasten musiikkituokioiden		26			kertaa					
☉ vauva-/satujuoga		11			kertaa					

Perheväkivaltatyö

Asiakkaat:	Naisia	Naisia	Miehiä	Miehiä	Lapsia	Lapsia	Perh.	Perheitä	Asiakk.yht	Asiakk. yht.
Turvakoti	116	131	9	3	114	89	125	134	239	223
Avokriisityö	80	101	8	6	25	24	80	101	113	131
Jussi-työ	11	9	154	128	1	0	154	128	166	137
Lapsityö (työ alkanut 1.10.2017)						3		3		3
YHT.	207	241	171	137	140	116	359	366	518	494
(ero edelliseen vuoteen)	34		-34		-24		7		-24	
Hoitovuorokaudet:					hvrk lapse t	hvrk lapset	hvrk aik.	hvrk aik.	hvrk yht-	hvrk yht.
Turvakoti					1333	1373	1455	1463	2788	2836
(ero edelliseen vuoteen)					40		8		48	

Perhetyö ja Eroauttaminen

Asiakkaat:	Naisia	Naisia	Miehiä	Miehiä	Lapsia	Lapsia	Perh.	Perheitä	Asiakk.yht	Asiakk. yht.
Tapaamispaikka	100	112	60	61	114	121	153	166	274	294
Alvari-perhetyö	8	8	6	5	10	12	8	8	24	25
Ero lapsiperheessä <u>Yksilötyö ja ryhmät:</u> Vanhemman Neuvo, Eroneuvo, Lasten eroryhmä; rinnalla Aik.ryhmä > kaikki yht.	72	74	38	47	25	32	120	128	135	153
YHT.	180	194	104	113	149	165	281	302	433	472
(ero edelliseen vuoteen)	14		9		16		21		39	
Valvotut ja tuetut tapaamiset ja vaihdot					Valvotut tap.	Tuetut tap.	Valv.vaihdot			
Tapaamispaikka					387	420	238	457	68	80
(ero edelliseen vuoteen)					33		219		12	
Mieskaveritoiminta (vapaaehtoistoimintaa)					Uudet mies- kaverit	Äitien hakemukset	Mieskaveri + pikkukaveri -yhdistämiset			
(ero edelliseen vuoteen)		70			7	17	12	16	5	17
(ero edelliseen vuoteen)					10		4		12	

LAHDEN ENSI- JA TURVAKOTI RY

Loviisankatu 14 A 3

15100 Lahti

puh. 044 270 0797

toimisto@lahdenensijaturvakoti.fi

www.lahdenensijaturvakoti.fi